

HET GROTE ONTMOETEN

Het Festival is de plek van Het Grote Ontmoeten. Jonge vrijheidsstrijders uit Vietnam liepen er Algerijnen tegen het lijf. Je kon er als argeloze Nederlandse deelnemer ontdekken dat Kalimantan bestond en dat de massa's daar een indrukwekkende strijd leverden. Spandoeken vertolkten vervolgens de solidaire gevoelens met die strijd. Duizenden Nederlandse jongeren moeten ooit aan zo'n festival hebben deelgenomen. Vaak lieten prominenten zich als gast meevoeren: Mary Dresselhuys, Harry Mulisch, Peter Schat. Altijd viel de Nederlandse delegatie iets uit de toon. Door principieel ongelijk een stadion binnen te marcheren op de openingsdag, bijvoorbeeld. Het ANJV — traditioneel de organisatie die de voorbereiding in Nederland trok — was er in '68 overigens al niet meer bij. Internationale conflicten — waartussen het festival een speelbal dreigde te worden — en de immer terugkerende discussie over het zionisme hadden het enthousiasme danig getemperd. Met het weg blijven van deze organisatie schrompelde de Nederlandse bijdrage ineen. Nu lijkt daarin verandering te komen. Het ANJV is weer terug en de Nederlandse delegatie is breder dan ooit. In totaal: 86 jongeren. Onze redacteur Bart Lurink brengt de voorbereidingen in kaart en sprak met vertegenwoordigers van twee deelnemende organisaties.

Volksgedagblad voor Nederland

Vrijdag 19 juli 1985

Posteditie zaterdag 20 juli 1985

Losse nummers 85 cent

HOOFDREDACTEUR: Constant Vecht DIRECTEUR

Vandaag in De Waarheid

Het experiment met de vervangende straf lijkt succes te oogsten. De meeste betrokken jongeren zijn tevreden, als we de rapporten mogen geloven. Ook justitie vindt 't prima zo, aldus het nieuws op pagina 3. Onze columnist Captain Swing schreef een ode aan zijn overleden poes, een vechtersbaas. Of ATV tot herbezetting leidt hangt in belangrijke mate af van de werknemers op het betreffende bedrijf zelf. Op pagina

5 een opmerkelijk fenomeen: steeds meer acteurs in de Verenigde Staten zetten zich in voor politieke doeleinden. Pagina 7 is geheel gewijd aan het Wereldjeugdfestival dat volgende week in Moskou begint. 28 jaar na het eerste wereldjeugdfestival in de hoofdstad van de Sowjet-Unie (waar toen zo'n 750 jongens en meisjes uit Nederland een warm onthaal kregen (foto) is er opnieuw een Grote Ontmoeting.

Wereldjeugdfestival biedt voor dialoog ruime mogelijkheden

Van 27 juli tot 4 augustus aanstaande vindt in Moskou het twaalfde Wereld Jeugd Festival plaats. De oorspronkelijk door communistische jongerenorganisaties uit Oost-Europa geïnitieerde manifestatie lijkt in Moskou een veel bredere opzet te krijgen. De socialistische en liberale internationale van jongeren is vertegenwoordigd en talloze nationale voorbereidingscomités zijn breed samengesteld. Ook politiek lijken de Russen minder hun stempel op het gebeuren te willen drukken. De dialoog staat centraal hetgeen ook tot uitdrukking wordt gebracht in discussiestellingen die in vijftien thematische centra behandeld gaan worden. De kwestie van de mensenrechten is daar, tien jaar na Helsinki, niet van uitgesloten. Twintigduizend jongeren uit de gehele wereld vertrekken de komende week richting Moskou. 152 landen zijn vertegenwoordigd. Naast discussie worden talloze grote culturele en sportieve evenementen georganiseerd.

Het initiatief tot het festival werd eind 1983 wereldkundig gemaakt en, zoals te doen gebruikelijk, al snel door talrijke Oosteuropese jongerenorganisaties „begroet”. Vervolgens werd, in januari 1984, de „oproep van Havana” opgesteld die als politieke basis voor het evenement kan worden beschouwd. Die oproep werd met applaus aangenomen waarbij opviel dat vertegenwoordigers van Westeuropese jongeren niet klaptten voor passages met betrekking tot het zionisme. Die kwestie vormt traditioneel aanleiding tot schermutselingen tussen Oost- en Westeuropese jongeren. In die laatste landengroep past men ervoor het zionisme tot oorzaak van heel veel kwaad uit te roepen en gelijk te stellen met, bijvoorbeeld, racisme en terrorisme.

De discussie over de in Havana opgestelde passage zal van dan af de voorbereiding in hoge mate beheersen. Ook de passage in de Cubaanse oproep die gewag maakt van de grote rol die het Sowjet-leger speelde in de strijd tegen het Duitse en Japanse fascisme kan niet op instemming van de Westeuropese landen. De rol van dat leger tegen de Hirohito-onderdrukking wordt, volgens de Westeuropese „schromelijk overdreven” beschouwd.

Delegatie

Desalniettemin wordt in talloze landen de voorbereiding ter hand genomen juist ook omdat de inhoud van de verklaring in de voorbereiding en tijdens het festival nog ter discussie kunnen staan. In Nederland wordt het voorbereidingscomité opgestart vanuit het Platform Internationaal Jongerenwerk (PIJON). Uiteindelijk meld-

den zich een groot aantal organisaties aan voor de delegatie. Zo treffen we tussen de deelnemers leden van Turkse, Marokkaanse en Surinaamse organisaties, het ANJV, de Jonge Democraten, de Landelijke Hervormde Jeugd Raad, het Landelijk Homo Jongeren Overleg, de Communistische Jeugd Bond, de Wereldwinkels, Kerk en Vrede, de Koerdische Arbeiders Vereniging, Kindervuist, Christenen voor het Socialisme, een aantal regionale service-bureaus, popmuziekorganisaties, het Scholierencomité Amsterdam, de Nederlands Christelijke Studenten Vereniging, het Verbond van Communisten in Nederland, de X min Y beweging. Boven: een pluriforme delegatie, uiteindelijk bestaande uit 86 personen, waaronder een freelance journaliste en de jongerenvertegenwoordigers in de Verenigde Naties en Unesco.

De socialistische en liberale jongeren laten zich via internationale delegaties vertegenwoordigen. Het Christen-democratisch Jongeren Appél zendt een vertegenwoordiger naar haar groep internationale waarnemers. De delegatie verkoopt uit haar midden een leiding waarin de Turkse jongeren van HTIB, de jongeren van de Europese Beweging, de NCSV, de vereniging Nederland-USSR, en vertegenwoordigers van het PIJON en het Nederlands Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking zijn vertegenwoordigd. De delegatie vergaderde al vele malen en verenigde zich op het uitgangspunt dat standpunten worden ingenomen wanneer geen der gedegeerden zich daar nadrukkelijk tegen verzet heeft.

Alle deelnemers betalen zelf voor hun reis en deelname. Van de elfhonderd verschuldigde gulden wordt derdertig dollar afgestaan om de deelname van jongeren uit de Derde Wereld mogelijk te maken. Een benefietconcert van Roberto Jaccetti and the Scooters onlangs bracht te weinig op om daaruit de voorbereidingen te financieren. Overigens gaan ook Jaccetti en zijn groep en Django Edwards mee naar Moskou. De deelname van de eerste wordt gefinancierd door de platenmaatschappij die kansen ziet een videoclip op te nemen op het Rode Plein. Een gelegenheid bij uitstek om Jaccetti's Russische nummer „Kakti” te promoten. Jaccetti zelf stelde prijs op deelname vanwege een oude droom: een optreden in de Sowjet-Unie. Een droom die te maken zal hebben met Jaccetti's Russische moeder.

De Nederlandse delegatie heeft zich de laatste weken vooral beziggehouden met de vraag hoe ons land en haar organisaties gerepresenteerd zullen worden in Moskou. Zo bestaat er de mogelijkheid — afgedwongen door gezamenlijk optreden van vrijwel alle Westeuropese organisaties — materiaal tentoon te stellen op de zogenaamde „free tribune”, naar verluidt gevestigd in een uithoek van Moskou. Tevens wordt gewerkt aan een „Nederlandse dag” die voornamelijk zal bestaan uit kaas, haring en jenever. Een beslissing over de Nederlandse filminzending is nog niet genomen: de strijd gaat tussen Ciske de Rat, onlangs langs in Moskou bekrond, en „Het meisje met het rode haar”.

In een buitenwijk van Moskou tentoslotte wordt tijdens het festival een

Naar het Wereld-
jeugdfestival in
Moskou in 1957
bestond de Neder-
landse delegatie uit
circa 750 jongens
en meisjes. Hier
het afscheid van fa-
milieleden tijdens
het vertrek van de
trein vanaf Amster-
dam CS

„Nederlandse club” gevestigd. Eén der stoutste gedachten is voornamelijk in de gelegenheid een „gay soiree” te organiseren...

Inhoud

De discussie vanuit de Nederlandse delegatie zal zich naar alle waarschijnlijkheid vooral richten op de thema's racisme, migranten, vrede en veiligheid, emancipatie en Derde Wereld. De verwachting is ook dat de solidariteitsmanifestatie met Nicaragua druk gefrequentueerd zal worden door de Nederlanders. Inhoudelijk wordt vanuit Nederland nog een tentoonstelling van de Anne Frank Stichting bijgedragen.

Ten aanzien van de zionisbepaling lijkt de delegatie het er overwegend over eens dat de zinsnede die stelt dat „vormen van zionisme tot genocide” kunnen leiden, geschrapt zou moeten worden. De deelname aan het „Anti-imperialistisch Tribunaal” zal bij de Nederlanders niet op moeilijkheden stuiten. Het tribunaal heeft na kritiek de vorm gekregen van een hearing waar geen conclusies worden getrokken. West-Europeanen hadden zich verzet tegen een tribunaal omdat daarvoor gewoonlijk ook de beschuldigen voor worden uitgenodigd, hetgeen in de voorgestelde opzet niet het geval was.

Ten aanzien van de mensenrechtenkwestie zal het moeilijk zijn de gedelegeerden op één lijn te krijgen. Met name de meer Moskougezinde (jongeren)organisaties verzetten zich daar tegen.

Vrij algemeen wordt de voorberei-

ding tot op heden constructief gevonden. Betrokkenen zien grote verschillen met eerdere festivals die inhoudelijk voornamelijk bepaald werden door de World Federation of Democratic Youth, waarin de communistische jongerenorganisaties samenwerken. Dat is nu anders. Ook de stellingen die in de vele thematische groepen en fora bediscussieerd worden zijn veel minder subjectief geformuleerd. Mogelijkheden om hete hangijzers als Polen, Afghanistan en de mensenrechten aan de orde te stellen lijken alom aanwezig.

Vanuit de Nederlandse delegatie zal ook zeker de situatie in Indonesië ter sprake worden gebracht. Uit dat land worden een aantal Suhartogezinde jongeren op het festival verwacht. De aanwezigheid van een vertegenwoordiger van een Nederlandse Papoea-organisatie in de delegatie lijkt ruimschoots kansen te bieden om, vanuit die invalshoek, de onderdrukking door het generaalsregime ter sprake te brengen.

Visa

Ondanks alle goede vooruitzichten leek er in de loop van vorige week toch nog een kink in de kabel te komen. Een lid van de delegatieleiding kreeg op de Russische ambassade de visa overhandigd met uitzondering van die voor de zeventien buitenlandse jongeren in de delegatie. Ook in de Scandinavische en West-Duitsland zijn daar enige problemen mee geweest, vooral door toedoen van andere delegaties. Zo stelde de Griekse Pasok-delegatie pogingen in het werk visaverstrekking aan in West-Duitsland wonende

Griekse jongeren te blokkeren. De reden voor het achterwege blijven van de visa in Nederland is onduidelijk. Begin deze week kwam de ambassade toch met de visa af.

Gunstig

Gezien de samenstelling van de delegatie en alle voornemens lijken de mogelijkheden om vanuit Nederland een optimale inbreng te hebben in het festival gunstig. Een overwegend ongebonden inbreng die tot uitdrukking zal worden gebracht in de diverse contacten met bevrijdingsbewegingen, actieve deelname aan solidariteitsmanifestaties en het aan de orde stellen van kwesties die omwille van een werkelijke dialoog niet achterwege kunnen blijven.

ANJV'er gaat op zoek naar

'links-onafhankelijken'

Henri van Schijndel maakt deel uit van de drie leden tellende ANJV-vertegenwoordiging in de delegatie. Zijn organisatie behoort tot de eerste en oudste deelnemers aan het festival maar besloot in de tweede helft van de jaren zestig niet meer te gaan.

De aanwezigheid van Suhartogezinde jongeren en de dubbelzinnige houding van de Oosteuropese landen ten aanzien van Indonesië, het ontbreken van Chinese en Israëliëse jongeren en de ontwikkeling in de CPN, die haar internationale contacten overwegend bevroor, waren hiervoor de belangrijkste beweegredenen. De ANJV'ers hadden bovenal de indruk dat het festival werd gebruikt voor internationaal politieke doeleinden die spoorden met het Sowjet-beleid. Niet weinig werd geprobeerd de jongeren te dwingen tot een keuze voor de Sowjet-Unie en tegen China.

Dit keer zal het ANJV weer deelnemen en volgens Van Schijndel zijn daar in zijn organisatie nauwelijks problemen mee. De brede samenstelling van de delegatie, de mogelijkheid om eigen informatie mee te nemen en kleinschalige bijeenkomsten te organiseren gaven de doorslag. De Suhartogezinde jongeren zullen er weer zijn, aanwezigheid van Chinese waarnemers is voornamelijk onduidelijk, Israëliëse jongeren zullen er zijn, al is die delegatie uitsluitend samengesteld uit Moskou-gezinde jongeren.

Een deel van de oorspronkelijke bezwaren blijft bestaan maar het

ANJV heeft de kans om aan een dialoog deel te nemen, onder gunstiger voorwaarden dan ooit, zwaarder laten wegen. Bovendien is de kans dat het festival gebruikt wordt als speelbal in de internationale politiek gering.

Van Schijndel wil van zijn aanwezigheid in Moskou vooral gebruik maken om contact te zoeken met vertegenwoordigers van organisaties die je met het, sinds enige jaren, links-onafhankelijke ANJV zou kunnen vergelijken. Van deelname aan discussie over racisme heeft hij hoge verwachtingen. De bezwaren tegen de zionistieke tekst deelt hij. Ook ziet hij weinig

in verklaringen die bol staan van het „Westduitse revanchisme”.

Een oorspronkelijke ontwerp tekst bevatte die term vijf keer, maar na Westeuropese kritiek is dat voornamelijk tot twee keer teruggebracht. Van Schijndel is, evenals vrijwel alle anderen, te spreken over de Nederlandse voorbereidingen. Vraagtekens zet hij bij de houding van de JOVD die oorspronkelijk meedraaide in de voorbereidingsgroep en vervolgens koos voor deelname via de internationale koepel van liberale jongeren. De lijst van voorwaarden die die organisatie stelde en het oriënterende bezoek aan

Moskou om te zien of eraan voldaan was, vindt Van Schijndel „enigszins arrogant”.

Tenslotte bestaat er enige irritatie over de houding die, in de woorden van Van Schijndel, de vertegenwoordigers van stalinistische organisaties in de Nederlandse delegatie innemen. „Wanneer er enige kritiek op kwesties in Oost-Europa aan de orde komt, zeggen ze stevast „daar hebben we niks mee te schaften, dat is hun zaak”. Dat vindt Van Schijndel wanneer er een werkelijke dialoog tot stand moet komen, een volstrekt verkeerd uitgangspunt.

't Is tòch aardig als JOVD'ers in Moskou met ANC'ers praten...

Voor het eerst in de geschiedenis zullen de liberale jongeren deelnemen aan het twaalfde Wereld Jeugd Festival in Moskou. In de delegatie van de „liberale internationale van jongeren” (de IFLRY) bevinden zich vijf Nederlandse JOVD'ers. Wie tussen de rode vaandels, de spandoeken die opwekken tot solidariteit met de bevrijdingsstrijd op Nieuw-Caledonië en decors met het festivalmotto jongelui aantreft die zich tooien in de blauwe blazer en de grijze pantalon, moet niet raar opkijken. Ook zij getuigen tussen 27 juli en 5 augustus van „anti-imperialistische solidariteit, vrede en vriendschap”. Vanwege de dialoog.

Frank Rohof, internationaal secretaris van de JOVD, Arthur Fickel, hoofd public relations en Jules Maaten, Nederlands voorzitter van de IFLRY zullen deel uitmaken van de internationale delegatie. Voor de drie schuilt de betekenis van het festival vooral in het feit dat er volop mogelijkheden geboden worden om met jongeren „from all over the world” van gedachten te wisselen. Rohof: „Het is toch aardig als JOVD'ers in Moskou met ANC-jongeren te kunnen praten.”

De deelname van de liberale jongeren is niet van de ene op de andere dag tot stand gekomen hoewel het er even op leek. Snel nadat vanuit het Platform Internationaal Jongerenwerk (PIJON) een nationaal voorbereidingscomité werd gevormd, traden enkele JOVD'ers tot dit college toe. In het feit dat hun organisatie al eerder contacten aanknoopte met de Russische jongerenorganisatie Komsomol zagen ze een legitimatie voor deelname. Maar door anderen in de JOVD bleek dat toch minder vanzelfsprekend gevonden te worden. Op straffe van excommunicatie moesten de JOVD'ers het voorbereidingscomité verlaten.

Toch wenste de organisatie de deur naar deelname open te houden en uiteindelijk is dat dan ook het geval. Geen deelname overigens aan de nationale delegatie — Rohof: „De JOVD zou zich daar als eenzaam roepende in de woestijn bevinden” — maar via de internationale koepel. Een constructie waarvoor ook de Jonge Socialisten kozen. De christen-democratische jongeren zenden internationale waarnemers.

Voorwaarden

Voordat de liberale jongeren echt officieel tot deelname besloten, moesten overigens nog wel enige obstakels worden verwijderd. De JOVD zelf stelde een viertal voorwaarden en een delegatie van deze organisatie is onlangs zelf in Moskou gaan bekijken of daaraan voldaan was. Rohof: „In de eerste plaats stelden we dat besluit-

vorming slechts mag plaatsvinden wanneer instemming van de belangrijke politieke stromingen was verkregen. We vonden dat de Westerse pers toegang zou moeten hebben tot het festival en dat deelname gegarandeerd zou zijn voor alle jongerenorganisaties. In de vierde plaats tenslotte vroegen we informatiemateriaal te mogen meenemen, tentoonstellen en uitleiden over onze eigen visies en organisatie. Aan al die voorwaarden bleek voldaan.”

De voorwaarden waren overigens niet exclusief liberaal. De JOVD vertolkte hiermee de heersende opvatting van vrijwel alle Westerse niet-communistische jongerenorganisaties. Hun stellingname wijkt nauwelijks af van die van het nationaal voorberei-

De liberale festivalgangers (van links naar rechts), Ficquel, Rohof en Maaten.

dingscomité zodat de liberale jongeren binnen dat college toch minder „eenzaam roepende” zouden zijn dan wordt voorgesteld.

Sandinisten

Overigens verwachten de jongeren niet dat met het voldoen aan de voorwaarden alles koek en ei is. Met name over het slotcommuniqué zal nog een flink robbertje gevochten moeten worden. Het heikele punt, ook voor de JOVD, is de „zionismepassage”. Onaanvaardbaar is, ook voor hen, de zinsnede die stelt dat „vormen van zionisme die verantwoordelijk zijn voor genocide” afgewezen worden. Zionisme leidt niet tot genocide en met de JOVD vinden vrijwel alle Westeuropese jongerenorganisaties dat.

Met algemeenheden „voor de vrede” en „tegen de bewapeningswedloop” zullen de JOVD'ers geen moeite hebben. Wel zullen er problemen ontstaan wanneer in de slotverklaring specifieke solidariteit met bijvoorbeeld de bevrijdingsstrijd in Nicaragua wordt uitgesproken. Er zal geen verschil van opvatting bestaan over de afwijzing van Amerikaanse interventiepolitiek maar solidariteit met uitsluitend de sandinisten of het ANC wordt door de jonge liberalen als selectief beschouwd.

Overigens verwachten de JOVD'ers niet dat „de Russen” dergelijke specifieke solidariteitsbetuiging bij verklaring wensen. Maaten: „We hebben de indruk dat ze consensus nastreven. We verwachten geen propagandafestival voor de Russische politiek al kun je

het nu nog niet uitsluiten. Problemen zullen eerder ontstaan met jongerenorganisaties uit de Derde Wereld. Die zullen er op aandringen specifieke passages over hun eigen bevrijdingsstrijd op te nemen.”

Goede partner

De contacten met de Russische gastheren worden door de drie overigens als „heel plezierig” omschreven. Maaten spreekt zelfs van „een goede partner”. De inschikkelijkheid ten aanzien van de liberale voorwaarden wordt gezien als een serieuze poging alle politieke stromingen bij het festival te betrekken. De angst voor provocaties, die de JOVD'ers in Moskou bij een aantal gastheren meenden te constateren, acht men „begrijpelijk”. Rohof:

Het Grote Ontmoeten. Jongeren van alle nationaliteiten vieren uitbundig feest tijdens de talrijke ontmoetingen met de Sowjet-jeugd in 1957.

„Die angst speelde heel nadrukkelijk. Ze weten daar dat sommige Westeuropese jongeren het festival als een goede gelegenheid zien om kwesties als dissidenten, Polen en Afghanistan aan de orde te stellen. Wij willen dat niet provocatief. Mede op ons verzoek behandelt één van de thematische centra „de mensenrechten, tien jaar na Helsinki“. Dat biedt voldoende gelegenheid onze kritiek te spuien.”

De situatie verandert in de ogen van de JOVD'ers overigens wel wanneer tijdens het festival sprake zou zijn van repressie tegen dissidenten. Vooral nog voelt de JOVD er echter niet voor om, in de woorden van Maaten, „over de rus van dissidenten publiciteit te bedrijven“ en zeker niet in haar een-tje.

„Stappen ondernemen we uitsluitend

met andere organisaties samen. Wij willen het festival niet voor onze propaganda gebruiken“, aldus Maaten. Ook wijst de buitengewoon genuanceerde JOVD'er op, dat acties de voorzichtig opgebouwde relatie met Oosteuropese jongeren en dus de dialoog zouden kunnen verstoren. Tenslotte wenst Maaten verschil te zien tussen het „min of meer vrijwillig laten vertrekken van mensen uit Moskou en deportatie naar Siberië.“ Gaan ze nog op de thee bij Irina Griwnina? Vooral nog lijkt voor de JOVD'ers die vraag niet aan de orde. Uitslatingen die VVD-leider Nijpels tegenover een Sowjet-diplomaat zou hebben gedaan als zouden nogal wat gedelegeerden de kans grijpen juist die kwestie aan de orde te stellen, lijken dan ook voorbarig.

'Festival in Moskou wordt grote happening'

Van een verslaggever

Het Wereldjeugdfestival in Moskou wordt een grootse happening, waarop jongeren uit vele landen elkaar ontmoeten en meningen uitwisselen. Dat maakte de Nederlandse delegatie dinsdag, daags voor haar vertrek naar Moskou, duidelijk aan de pers. De meningen tijdens het festival kunnen weliswaar flink botsen, maar het is natuurlijk uniek dat zoveel verschillende jongeren met elkaar in contact komen. Een groots feest dus, in het kader van respect voor de mening van andere jongeren. Leren van anderen en anderen iets leren, daar gaat het om.

De Nederlandse delegatie, bestaande uit 84 personen uit 36 organisaties (variërend van „uiterst links tot gematigd rechts“) heeft er een vermoedend weekeinde opzitten. Over verschillende kwesties moest een gemeenschappelijk standpunt bepaald worden op basis van consensus (iedereen moet het er mee eens zijn). Dat die standpunten moeizaam of soms niet tot stand kwamen valt te begrijpen.

Zo werd de delegatie het niet eens over de mensenrechtenkwestie in de Sowjet-Unie en de uitnodiging van Irina Grivnina aan delegatieleden om haar thuis te bezoeken. „Aangezien de

uitnodiging ook aan de delegatieleden individueel is gericht, heeft de delegatie besloten het aan de leden over te laten al dan niet op eigen verantwoordelijkheid individueel of als vertegenwoordiger van de eigen organisatie in te gaan op deze uitnodiging. De delegatie heeft verder geconstateerd dat de problemen die ten grondslag liggen aan de situatie van mevrouw Irina Grivnina, haar gezin en andere personen in de Sowjet-Unie, in het officiële festivalprogramma aan de orde komen“, aldus het delegatiestandpunt.

Over een aantal zaken is de delegatie wel tot een standpunt gekomen. Zo wordt de wapenwedloop veroordeeld, voor kernwapenvrije zones gepleit en het Volkspetitionnement in Nederland gesteund. Ook zal de delegatie uitgebreid aandacht besteden aan fascisme en racisme en de strijd daartegen. Ondermeer zal de Ikon-documentaire over de moord op Kerwin Duynmeier worden vertoond.

Natuurlijk kent het Wereldjeugdfestival ook momenten, waarop even niet wordt gediscussieerd. De Nederlandse delegatie houdt een ontvangst, waarbij gasten worden getraakteerd op

typisch Nederlandse producten, zoals Beerenburg, jenever, sigaren, shag en dergelijke. Verder wordt nog de onlangs in Moskou bekeerde film „Ciske de Rat“ vertoond.

Paul Beuvinck en Marjati Pratomo van de Nederlandse delegatieleiding maakt duidelijk dat ook de controverse kwesties in het programma waren opgenomen en dat delegatieleden eventueel individueel hun zegen konden doen. Over de mensenrechten zou openlijk gesproken worden en eveneens over Afghanistan („Wij hebben het comité Afghanistan-Vrij uitgenodigd om mee te gaan, maar niets van ze gehoord“).

Woensdagochtend om zeven uur vertrok de Nederlandse delegatie naar het Wereldjeugdfestival vol goede moed. Natuurlijk weet iedereen dat de internationale tegenstellingen groot zijn en dat de meningen tijdens het festival wel eens heftig zullen botsen. Maar „het enige wezenlijke belang van het festival is de dialoog met tal van jongeren uit een verscheidenheid aan landen“, aldus de delegatieleiding.

WAARHEID 24 juli 1985

Festivaldeelnemster Angela Davis, strijdster voor de rechten van de negers in de Verenigde Staten, temidden van enkele Russische meisjes.

Scherp bewaakt en verfraaid Moskou ontvangt 55.000 jonge buitenlanders

door onze correspondent
RAYMOND v.d. BOOGAARD

MOSKOU, 27 juli — Oudere inwoners van Moskou kunnen zich nog het Internationale jeugdfestival van 1957 herinneren, toen Russen met buitenlanders dansten in de straten. Het was een teken van optimisme, dat scherp afstak tegen de somberheid van de Stalin-terreur in de jaren daarvoor.

Maar dat spontaan contact zal zich niet herhalen op het Internationale jeugdfestival dat vandaag in Moskou met een massale ceremonie in het Lenin-stadium is geopend. Want de stad Moskou is ter gelegenheid van ongeveer 55.000 buitenlandse gasten onderworpen aan een veiligheidsoperatie, die in omvang aan die tijdens de Olympische spelen van 1980 doet denken.

Toegang tot Moskou voor Sovjet-burgers die niet in de hoofdstad wonen, is aan vergunning onderworpen. Toegang tot de hotels waar afgewaardigen naar het festival wonen, is onderhevig aan een uitnodiging van het hoofd van een buitenlandse delegatie, en uitgebreide bureaucratische procedures. Sovjet-burgers van wie mocht worden aangenomen dat zij contact zouden willen zoeken met buitenlanders, dissidenten of joodse "refuseniks" zijn in een aantal gevallen verzocht of gedwongen de stad tijdelijk te verlaten.

De openbare orde op straat

wordt, tot in de verre buitenwijken, zelfs voor Moskouwe begrippen bewaakt door een ongekend aantal politieagenten, hulpagenten in burger, leden van de jeugdbeweging Komsomol en andere stillen. Vlieg- en treinkaartjes worden binnen de Sovjet-Unie niet verstrekt, behalve aan Sovjetburgers met een vergunning. Aan de toegangswegen naar de stad controleert de politie deze vergunningen, en binnen de stad worden eveneens controles op papieren uitgevoerd.

Moskou, dat deze week de indruk van een belegerde stad maakte, vooral toen voor de komst van de delegaties de straten en metrostations halvee raakten door de afwezigheid van de drie miljoen mensen op doorreis die zich in normale tijden bij de acht miljoen inwoners van de stad voegen, is voor het festival ook mooi gemaakt. Ofschoon, naar het oordeel van de bevolking, de voedselsituatie tijdens de spelen van tachtig beter was, is er ook thans sprake van een verhoogd levensmiddelenaanbod in de winkels (bij minder klanten), heropening van gewoonlijk gesloten krantenkiosken en boekenstalletjes. Aan de Dimitrov-sstraat zijn in ijltempo bomen geplant, talrijke gebouwen in de binnenstad zijn opgeschilderd om het oog van de bezoekende jeugd te strelen.

De ganze stad hangt verder vol

met lichtblauwe (de kleur van het festival) spandoeken met de leus van het festival "voor anti-imperialistische solidariteit, af en toe afgewisseld met rode spandoeken waarop — uitsluitend in het Russisch — wordt betoogd dat de ganze Sovjet-jeugd van ganser harte de binnen- en buitenlandse politiek van de partij steunt.

Dat gaat echter niet op voor alle deelnemers aan het festival. Want merkwaardig genoeg is het scala van deelnemers-politiek gezien dit jaar in Moskou breder dan bij enig eerder festival van deze soort, een naoorlogs initiatief dat steeds een communistisch frontkarakter heeft gedragen. Voor het eerst bij voorbeeld nemen dit jaar een internationale liberale en een internationale socialistische beweging deel (met internationale delegaties buiten de meer dan 150 landelijke om).

Voorwaarden

Volgens de Nederlandse JOVD'er Jules Maaten, doen de liberalen echter onder strikte voorwaarden mee.

Een christen-democratische organisatie neemt deel met de status van waarnemer.

Omdat de JOVD'ers, de jonge socialisten (van de PvdA) en de waarnemende CDA-jongeren in internationale delegaties hebben

plaatgenomen, draagt de officiële Nederlandse delegatie, die overigens door het ontbreken van overheids subsidies een strikt particulier initiatief is, een enigszins marginaal karakter. Naast de ANJV-jongeren (van de CPN) tref je bij voorbeeld Hervormde Vredesjeugd, Koerdische vertegenwoordigers, het Landelijk jongeren homo-overleg, horizontale (dissidente) CPN-jongeren en Turkse vrouwen aan. De dagen dat de ANJV de Nederlandse delegatie ferm in de hand hield zijn voorbij. Slechts de Franse en de Portugese delegaties staan nog ferm onder communistische leiding. Voor Nederland betekent het wegvallen van een duidelijke leiding overigens wel een decimering van het aantal festivaldeelnemers, van meer dan zeventienduizend in 1957 tot ruim zeventig nu.

De Nederlandse deelnemers, hebben de man uit eigen zak voor deelneming ongeveer elfhonderd gulden betaald, volgens de geldende tarieven per deelnemer; tien dollar per dag, 25 dollar inschrijvingsgeld en dertig dollar voor het solidariteitsfonds.

Morgen begint het festival pas goed, met ontelbare fora en goed georganiseerde discussies over vrede en veiligheid, anti-imperialistische solidariteit en wat dies meer zij. Er zal ook een gezamenlijke slotverklaring het licht zien waarin, als de voortekenen niet bedriegen, het zionisme van "gecode" zal worden beschuldigd.

De eenheid op het festival is tot nu toe uitsluitend geschonden door de Libiers, die niet deelnemen omdat het festival door zionisten en imperialisten zou worden geleid. De Israelische delegatie bestaat overigens uitsluitend uit PLO-gezinde communisten.

Deining op Jeugdfestival

Van onze correspondent

ROME — Een Italiaanse communist heeft op het Jeugdfestival in Moskou de Russen de les gelezen vanwege het ontbreken van een vrije discussie en het feit dat alleen het Westen gekritiseerd mag worden.

De secretaris-generaal van de Italiaanse communistische jeugdorganisatie Folenia las een nota voor, waarin de agressie van Amerika werd veroordeeld in de Derde Wereld, maar ook de Sovjet-terreur in Afghanistan. Een discussie hierover werd onmiddellijk afgekapt door de Russische voorzitter van de vergadering.

Uit protest verlieten daarop de Italiaanse en de Belgische delegaties de zaal.

UW TWEDE HUIS STAAT IN UW EIGEN TUIN

Klanten van Verandalux willen eigenlijk niet meer op vakantie. Die genieten zomer en winter van hun tuin door zo'n fraaie, oerdegelijke uitbouw.

- aluminium en hardhout
- montage via rijdende werkplaatsen
- betaling na aflevering
- maatwerk door pure vaklui
- een zonnestraaltest en uw veranda is behaaglijk

VERANDALUX

Bedrijfsweg 21, Best, Telefoon 04998-99099.

Dagelijks geopend van 9.00 tot 17.00 uur, zaterdag van 10.00 tot 15.00 uur

**BON
BON**

naam:
adres:
post/plaats:
telefoon:

Voor informatie deze bon in gesloten enveloppe zenden aan: Verandalux bv, Postbus 324, 6600 AH Best.

De Beste veranda's komen uit Best

Conferentiedeelnemers te zeer gebonden aan regeringsbeleid

TUBANTIA

De VN-conferentie voor vrouwen had het met pijn en moeite opgestelde slotdocument in Kenia vorige week nauwelijks aangenomen, of er stond al een nieuwe wereldbijeenkomst op het programma: het jeugdfestival in Moskou, dat tot maandag zal duren. Slepende procedurekwesties en politiek geharrewar hadden de officiële vergaderingen in Nairobi beheerst, terwijl een conflict over de status van West-Berlijn al bij de openingsparade een smet op 'Moskou' wierp. Nu de geografische grenzen niet meer tellen, blijken de politieke scheidslijnen de internationale vergaderingen steeds meer te gaan beheersen. Al dat gepraat over een betere wereld: wat moeten we er (in vredesnaam) mee?

Staatssecretaris Kappeyne van de Coppello (emancipatiezaken) kwam na afloop van de vrouwenconferentie met een kater in Ne-

door Anja Kruijs
redactrice binnenland

derland terug. „De manier waarop er een document uit deze conferentie is gekomen heeft me een vieze smaak in de mond gegeven”, zei ze in een interview. Voor haar hoefden dergelijke bijeenkomsten niet meer en dat standpunt zal ze verdedigen in het Nederlandse kabinet.

Kappeyne: „Het thema van de conferentie is afhankelijk geweest van drammende internationale politieke problemen. Wij vinden het overtrokken om het emancipatievraagstuk op te hangen aan apartheid en de proble-

Moskou, die zijn bedoel om bij te dragen aan een leefbaarder wereld, laaien oude, onopgeloste conflicten over de status van West-Berlijn weer pijnlijk op. Dat de Sowjets de communistische groepering uit West-Berlijn aankondigden als 'de' Westberlijnse afvaardiging, kan nauwelijks een foutje in het scenario worden genoemd, te meer daar er vantevoren afspraken met Westduitsers over waren gemaakt. De organisatie mag haar excuses in het openbaar hebben aangeboden, maar aan opzet van de Sowjet-Unie, die tijdens dit festijn werkelijk niets aan het toeval overlaat, wordt niet meer getwijfeld.

Waarom worden er dan nog steeds wereldconferenties georganiseerd, waarbij de slotresoluties op basis van de samenstelling van de regeringsdelegaties bij voorbaat min of meer vast staan? Nairobi en Moskou hebben dat

duidelijk gemaakt: om het officieuze gedeelte, het randgebied. Tekenend is het feit dat de nongouvernementele schaduwconferentie in Kenya, Forum '85, een toonbeeld van solidariteit en een bron van moedige energie en kracht om te blijven vechten werd genoemd. De emotionele toespraak van Angela Davis in de schaduwbijeenkomst lijkt de 'werksters in het veld' meer kracht te hebben gegeven dan de harde opstelling van VS-delegatieleider Maureen Reagan. Kappeyne: „Bij Forum '85 was de energie veel meer gericht op waar we het samen over eens waren”.

In Moskou was er veel ergernis over de demonstratieve geste die de Sowjets hadden gemaakt tegenover de Westduitse delegatie. Maar daarnaast kreeg een deel van de Nederlandse delegatie wel alle gelegenheid op visite te gaan bij de Moskouse dissidente

Parade van de deelnemers aan het jeugdfestival in Moskou.

matiek van het Midden-Oosten. Het zijn ook niet de vrouwen die dit soort zaken inbrengen. Als je met die vrouwen op recepties praat zeggen ze dat de mannelijke delegatieleden deze debatten opvoeren. Bij de debatten treden de mannelijke VN-diplomaten op de voorgrond”.

Dat een delegatie het verlegstuk is van haar regering kan positief zijn. Politieke veranderingen kun je immers slechts bewerkstelligen als je over een portie macht beschikt.

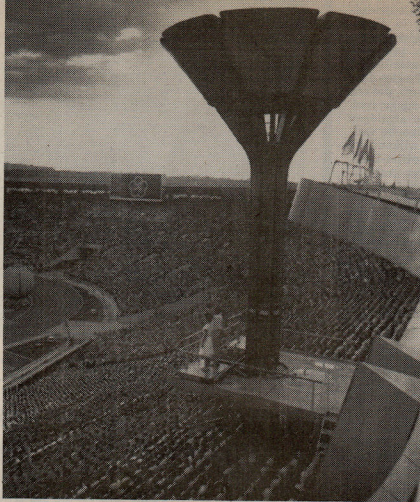
Aan de andere kant lijken tegenwoordigers van regeringen zst vastgekend te zitten aan het politieke beleid van hun land, dat zij weinig speelruimte hebben. Dat betekent in de praktijk een belemmering voor een succesvol verloop van een internationale vergadering, die toch beoogt op korte termijn tot veranderingen te leiden.

Waarom eisten de Arabische delegaties op de vrouwenconferentie bijvoorbeeld een principeuitspraak over het gelijkstellen van zionisme aan racisme? Dat er pas na vele schorsingen en lang discussiëren een compromis op tafel lag, waarin het woord zionisme was geschrapt en waarin elke delegatie - ook de Israëlische - zich kon vinden omdat de tekst voor meerdere uitleg vatbaar is, was vantevoren te voorzien. Het is ook niet zo waarschijnlijk dat de Israëlische regering zo'n in verler ogen vrijblijvende resolutie zal betrekken in haar beleid. En wat is er dan voor de vrouwen in Israël ezendijk vrijvrouwen?

De kwestie-West-Berlijn is zo'n andere politieke status quo. Het bestuur van de stad is na de Tweede Wereldoorlog tussen vier mogendheden verdeeld. En uiterekend bij gelegheden zoals het wereldjeugdfestival in

Irina Grivnina. Tegenover het in beslag nemen van in het Russische gestelde folders over de situatie in Afghanistan staat het ongemeed laten van Noorse liberalen, die een dag lang met t-shirts voorzien van het opschrift 'Russen weg uit Afghanistan' rondliepen.

Conferenties over vrouwen en jongeren - achtergestelde groepen - kunnen een goede zaak zijn. Dat regeringen nu bereid zijn om te praten over hun positie in de samenleving is al een stap in de goede richting. Dat achtergestelde groepen bovendien de kans krijgen mee te praten over de problematiek en oplossingen mogen aandragen, is een belangrijke verandering. Maar dat dergelijke conferenties dreigen te worden gereduceerd tot prestige-kwesties tussen regeringen, kan nooit de opzet zijn geweest.

Bij de opening van het Wereldjeugdfestival in Moskou werd zaterdag in het Lenin-stadion een vlam ontstoken.

Incidenten en sfeer bij begin jeugdfestival

Waarheid 29-7-85
 Momenteel vindt in Moskou het twaalfde wereldjeugdfestival plaats. Voor Nederland neemt daar een delegatie aan deel die is samengesteld uit maar liefst 34 jongerenorganisaties. Politiek is het een uiteenlopend gezelschap. Voor De Waarheid doen twee deelnemers aan het festival verslag van hun ervaringen.

Door GERARD SPRUIT en GOS VANDER LANS

De Nederlandse delegatie heeft zich twee dagen uitgeput in een onderlinge guerrilla en slopende onderhandelingen met de Sowjet-organisatoren om toegangsbewijzen en spreektijden voor de verschillende discussiebijeenkomsten. Maar zaterdag begon dan toch het twaalfde Wereld Jeugdfestival. Vanaf 2 uur 's middags marcheerden de delegaties vanuit het centrum van Moskou naar het immense Leninstadion. Door de swingende inbreng van de Afrikaanse en Zuid Amerikaanse delegaties werd dit een ware carnavaleske optocht. Vanaf 5 uur was de officiële intocht in het stadion, hetgeen op een onwaarschijnlijk grootse happening uitliep.

In alfabetische volgorde marcheerden de delegaties van de 150 deelnemende landen het stadion binnen. De vertegenwoordigingen van Nicaragua, van het Afrikaanse Nationale Congres en van Chileense ballingen kregen een enorme ovatie. Na deze intocht werd het festival officieel geopend door Sowjet-leider Gorbatsjow.

Het festival was nog niet geopend of het kende al direct haar eerste incident over de afvaardiging van West-Berlijn. Naast de officiële Westduitse delegatie is hier ook nog een afvaardiging uit West-Berlijn. Deze bestaat bijna geheel uit de Karl Liebknecht-Jugend, de jongerenorganisatie van de Socialistische Eenheidspartij van West-Berlijn, die een pro-Moskou koers vaart. In de voorbereiding was afgesproken dat alleen de Westduitse delegatie als de afvaardiging van de Bondsrepubliek gepresenteerd zou worden. Maar wat gebeurde. De Westberlijnse delegatie trok niet alleen achter een enorme stadsvlag het stadion binnen, maar werd ook nog op het elektronische presentiebord aangekondigd als zelfstandige delegatie en dat schoot de meeste Westeuropese delegaties behoorlijk in het verkeerde keelgat. Onmiddellijk heeft de overgrote meerderheid van de Westduitse delegatie haar deelname aan het festival opgeschort, daarin gevolgd door tal van internationaal samengestelde delegaties.

De organisatoren hebben inmiddels toegegeven dat ze een fout hebben gemaakt met het beeldscherm, maar of daarmee de vrede hersteld kan worden is op dit moment nog steeds onduidelijk.

Jeugdfestival Moskou: kritiek op 'Afghanistan'

door onze correspondent
RAYMOND
VAN DEN BOOGAARD

MOSKOU, 30 juli — Temiden van groot tumult is een Zweedse communiste er gisteren in geslaagd een veroordeling uit te spreken van het Sovjet-optreden in Afghanistan op het internationale Jeugdfestival in Moskou.

Na lange procedurekwesties in het "Anti-imperialistisch triennaal" van het festival las Katarina Larsson uit naam van de Zweedse jeugdraad een verklaring voor waarin het Sovjet-optreden in Afghanistan op één lijn werd gesteld met het Amerikaanse optreden in Vietnam. De simultaanvertaling op het tribunaal liet het bij de weergave van Larssons woorden gedeeltelijk afweten.

Eerder op de dag hadden leden van de Noorse delegatie tijdens een door ongeveer 6000 mensen bijgewoone "anti-imperialistische meeting", een spandoek ontworpen met de tekst "Afghanistan vrij, handen af van Nicaragua". Nadat deze vlag door spandoekken met Sovjet-gezinde teksten aan het oog was onttrokken probeerden de Noren met hun spandoek het podium op te klimmen, maar dit werd door de ordedienst verhinderd. Anderen hinderden degenen die het gebeuren wilden fotograferen.

's Avonds tijdens het tribunaal sprak de Filipijnse voorzitter van een "onanvaardbare provocatie" toen aanwezige festivaldeelnemers een herhaling van de Zweedse bijdrage eisten, nu met simultaanvertaling.

Niet vertaald in het Russisch werden bijvoorbeeld opmerkingen over de "Sovjetisering" van het leven in Afghanistan (de vertaler maakte daar "verandering" van) en over de training, door de Sovjet-staatsveiligheidsdienst KGB, van de Afghaanse geheime politie. De andere simultaanvertalingen op het tribunaal waren op hun beurt vertalingen uit het Russisch.

Dat de Zweedse zou kunnen spreken op het tribunaal, gehouden in het door Zweedse firma's gebouwde hypermoderne Kosmos-hotel, bleef tot het laatste moment onzeker. Het presidium vergaderde inzicht te geven in de volgorde van de sprekers, en de vrees bestond dat de vergadering, die meer dan een uur te laat begon, zou worden gesloten voordat de Zweedse aan het woord was geweest. Maar omdat een aantal andere sprekers tot verlegenheid

van het presidium niet kwam opdagen, en na langdurig lobbyen door de Zweedse en andere delegatieleiders, kon de bijdrage dan toch in het Engels worden voorgelezen, gevolgd door een minutenlange ovatie door ongeveer de helft van de zaal. In de verklaring werd onder andere gezegd dat de opstand tegen de regering in Afghanistan een authentieke volksoptand is.

Nadat de spreektijd van de Zweedse, die zelf voor de VN in Afghanistan heeft gewerkt, was verstreken, probeerde een Indiaas lid van het presidium Larsson met suggestieve vragen in de hoek te drijven. Deze tactiek was echter contraproductief omdat op die manier het Zweedse standpunt nogmaals krachtig werd verwoord. Een aantal Sovjet-gezinde afgevaardigden probeerden schreeuwend in de interruptie-microfoons een eind te maken aan het applaus waarmee de Zweedse opmerkingen werden begroet; een Afrikaans lid van het presidium beschreef de bijval als "minachting van het hof". Daarna kwamen twee Afghanen aan het woord, onder wie een naar de regering overgelopen verzetsstrijder, om het Sovjet-standpunt te verwoorden dat de Sovjet-troepen de Afghaanse regering helpen tegen een "niet-verklaarde oorlog" vanuit het Westen. De Afghanen werden door de andere helft van de zaal met een staande ovatie begroet.

Langharige clown Edwards baart opzien op Moskous festival

Door onze correspondent
RAYMOND
VAN DEN BOOGAARD

MOSKOU, 1 aug. — Maar liefst zes man politie, twee in burger en vier in uniform, had clown Jango Edwards achter zich aan, toen hij zaterdag jl. een kijkje wilde nemen bij de officiële opening van het Internationale Jeugdfestival in Moskou. "Waarom bent u niet bij uw delegatie", vroegen ze Edwards, met zijn lange haren een opvallende verschijning in het Moskouze straatbeeld. "Ik loop niet mee in de parade, ik wil alleen maar een beetje kijken", zei de clown, die officieel deel uitmaakte van de Nederlandse delegatie. Dat ging dus niet door en Edwards zag tenslotte de openingsceremonie, bestaande uit de parade van deelnemers en een massaspel, op de tv van zijn hotelkamer. "Prachtig, puur Hollywood, Sovjet-Busby Berkeley (spektakelfilmregisseur uit de jaren dertig, red) ...wel voor politieke doeleinden natuurlijk, maar ja dat doen ze tenslotte in Amerika ook zo. Ik heb het thuis allemaal op de band staan, de opening van de Olympische Spelen in Moskou en Los Angeles..."

Jango Edwards, de van oorsprong Amerikaanse clown en organisator van het Amsterdamse Festival of Fools, had al vijf keer eerder vruchteloos geprobeerd naar de Sovjet-Unie te komen om contact te leggen met Russische clowns. Het is hem nu gelukt door officieel mee te reizen met de Nederlandse delegatie naar het Moskouze Jeugdfestival.

Helemaal zonder moeite ging dat overigens niet. Bij het overstapen op het vliegveld in Oost-Berlijn wekte Edwards, een Nederlandse afgevaardigde met een Amerikaans paspoort, nogal wat opzien. "Ik had mijn haar nog onder mijn petje gedaan, maar die jongen zei, zet je pet af, dus dat deed ik". Daarop volgde vijf uur controle. Maar Edwards, inmiddels weer teruggekward naar Nederland, vindt dat het allemaal de moeite waard geweest is. Hij heeft contact kunnen leggen met een naar zijn zeggen "fantastische" clowns-groep uit Leningrad, Letzida, die hij eens naar Amsterdam hoopt te kunnen brengen.

Zijn eigen optreden, in het Moskouze Teatr Satiri, was ook een groot succes, er werden hem tweehonderd rozen overhandigd. Wel kreeg hij de indruk dat bij de overheden het door hem gebodene op enige

Jango Edwards

bezwaren stuitte, "en ik had nog wel alle bloot en politiek cruut gelaten".

Enige moeilijkheden ondervond hij bij het spontane straattheater waaraan hij zich bij tijd en wijle overgaf: goochelen met koffiekopjes, het aanbieden van zijn welige hardas aan kale voorbijgangers. In zo'n geval kwamen er binnen korte tijd toch wel vlag velle niet clowns-gezinde mannen opzetten die verder optreden onmogelijk maakten.

Videoclip

Behalve Edwards maakt ook de Nederlandse popgroep Roberto Jacqueti and the Scooters nog deel uit van het Nederlandse cultuuraanbod op het festival. De manager van de groep buit het feit dat zanger Erik van der Hoff een Russische moeder heeft, en nog verwanten in Moskou, dankbaar uit. Menige videoclip is in de maak, al bleek een vergunning voor het playbacken op het Rode Plein met de van huis meegenomen videocamera niet te verkrijgen. Maar de zaak is inmiddels opgelost door het Rode Plein over te lopen met een cassetteperser en zachtjes zingend. Voor zesduizend Russische toeschouwers heeft de groep inmiddels opgetreden in het Moskouze Dynamo-sportpaleis, samen met de Westduitsler Udo Lindenberg en de zeer zelden op popconcerten toegelaten Russische groep Avtopg. De aankondigingen van Erik van der Hoff in gebroken Russisch stalen de show, en ook het Russisch nummer Kak Ty kon op bijval rekenen. "Doe maar-effecten bleven echter uit bij het voor een groot deel Russische publiek, dat georganiseerd op de stoelen blijft zitten. Pianist Bart Corver vindt het allemaal "te gek" om mee te maken, "je hebt hier van die waterautomaten met een glas daarbij. Nou, die waren bij ons toch al na een dag vernield?"

Tumult in Moskou over Afghanistan

Van een medewerker in Moskou

Hoewel de organisatoren alles deden om dat nu juist te vermijden, was het onderwerp „Afghanistan” even een heet hangijzer op het wereldjeugdfestival in Moskou. Maandagochtend al zorgde een Italiaanse afgevaardigde in de discussie over anti-imperialistische solidariteit voor de nodige opschudding. Even werd een lange reeks van nogal gelijklopende verklaringen tegen Washington onderbroken door een betoeg tegen de oorlog die de Sowjet-Unie in Afghanistan voert. 's Avonds kwam het tot een heftiger botsing.

Door JOS VAN DER LANS

Het had de nodige moeite gekost om de Zweedse communiste Katarina Larsson op het spreekgestoelte te krijgen. Wetende wat er komen zou, zetten de organisatoren alles in het werk om haar van de sprekerslijst te laten afvallen. Om te beginnen werd de Zweedse delegatie rijkelijk voorzien van kaartjes voor de maandagavond-voorstelling van het Bolsjojdanstheater, een „must” voor bezoekers van de Sowjet-hoofdstad. Vervolgens stelde de Sowjet-delegatie voor om eerst de sprekerslijst van de ochtend- en middagzitting alsnog af te werken. Toen dat na langdurig diplomatiek overleg niet lukte, werden eerdere discussiebijdragen zo lang gerekend dat de kans groot werd dat Larsson niet meer aan bod zou komen. Er was wel tijd voor propaganda-films over Afghanistan. Uiteindelijk kon Katarina Larsson, die voor de Verenigde Naties in Afghanistan heeft gewerkt, toch het woord nemen.

Vietnam

Ze nam geen blad voor de mond. „Ik zie geen onderscheid tussen de Sowjet-interventie in Afghanistan en het Amerikaanse optreden in Vietnam”, aldus de Zweedse. Dat de Sowjet-Unie voor een interventie zou zijn uitgenodigd, noemde ze „een leugen”. Vervolgens besprak ze de Sowjetise-

ring van het land en de KGB-training voor het Afgaanse regeringsleger.

De tekst van de Zweedse bleek echter door de tolken zeer onvolledig vertaald te worden in het Russisch, Frans, Spaans, Duits en Arabisch. De tekst was ingrijpend veranderend en de nodige passages gewoon weggelaten. Toch werd Larssons betoeg door de ene helft van de zaal ontvangen met applaus en door de andere helft door onderkoelde en stoïcijnse blikken.

Opnieuw ontstond er een heftig tumult in de zaal. Leden van Westerse delegaties protesteerden tegen de vertaling en eisten dat de redevoering opnieuw gehouden zou worden, maar nu met een correcte vertaling. Uit andere delegaties klonken afkeurende geluiden op en de voorzitter liet zich de woorden „onaanvaardbare provocatie” ontvallen. Deze consternatie duurde vijftien minuten, waarna de voorzitter de volgende spreker aankondigde.

Dat was een Afgaan. Systematisch ontkende hij alle bezwarende feiten die de Zweedse had opgesomd. Hij had met eigen ogen gezien hoe in Iran, Pakistan en China Afghanen werden opgeleid door imperialistische knechten. Hoewel zijn spreektijd was vastgesteld op vijftien minuten en voorgaande sprekers na afloop van de spreekijd meteen waren afgehamerd, besloeg de Afgaanse discussiebijdrage ruim een half uur. In die tijd was de zaal aardig volgelopen met opgetrommelde en kennelijk in grote hoeveel-

Twee Nederlanders op het festival: Carmen en Fernando (broer en zus) van Jaeren uit Amsterdam-Noord

heid voorradige Komsomol-jongeren die het betoeg op verschillende plaatsen met applaus onderbraken.

Homo's

Naast Afghanistan blijkt ook homoseksualiteit een heikel punt. In het anti-fascistische discussiecentrum werd een discussie gehouden over het thema „de waarheid over de Tweede Wereldoorlog”. Het landelijk homojongerenoverleg LHJO uit Nederland wilde een bijdrage leveren over de vervolg van homoseksuelen in de jaren 1933-45. Het presidium maakte

daar bezwaar tegen. Homoseksualiteit zou niets met de Tweede Wereldoorlog te maken hebben.

Het ANJV (Algemeen Nederland Jeugd Verbond), waarin nogal wat leden en sympathisanten van de CPN zitten, nam het op voor het LHJO. Langdurige onderhandelingen tussen het presidium aan de ene kant en het ANJV en het LHJO aan de andere kant, bewerkstelligden dat het verhaal kon worden gehouden. De slotoproep aan anti-fascisten om homohaat en seksisme te bestrijden werd enthousiast ontvangen ...door een deel van de aanwezigen.

Festival bijna ten einde Jongeren in de clinch over mensenrechten

Van een medewerker in Moskou

Het Twaalfde Wereldjeugdfeestival nadert zijn einde. Aan de meeste deelnemers is dat af te zien. De belangstelling voor discussie loopt terug. Vermoeidheidsverschijnselen worden steeds zichtbaarder en de interesse verschuift nadrukkelijk van de politieke naar de inter-menselijke betrekkingen.

Door JOS VAN DER LANS

Op donderdagochtend zijn de gemoeiden van de delegaties wakker geschud. Op de agenda van het festival stond de discussie over het 10-jarig bestaan van de Helsinki-akkoorden. Met name het heikele punt van de mensenrechten zou op deze discussie aan de orde gesteld worden. Aangezien de meeste discussie-bijeenkomsten voorspelbaar verlopen garandeert een dergelijk thema een volle zaal.

Voor de Nederlandse delegatie had deze discussie-bijeenkomst bovendien een extra betekenis. In de voorbereiding van het festival waren de 34 vertegenwoordigende jongerenorganisaties min of meer over elkaar heen gevallen toen hen het verzoek bereikte van de Boekovski-stichting om Irina Grivnina in Moskou te bezoeken. Na hevige discussies werd besloten om het aan individuele delegatielieden over te laten om al dan niet op deze uitnodiging in te gaan. Verder kondigde de Nederlandse delegatie aan om actief deel te nemen aan de discussie over de mensenrechten. Op welke wijze zou dat zou gebeuren, daarover bleef onduidelijkheid bestaan.

Tijdens de discussie over de naleving van de Helsinki-akkoorden beklommen maar liefst vijf Nederlandse afgevaardigden het spreekgestoelte om op ongekende wijze de verdeeldheid in de Nederlandse delegatie wereldkundig te maken.

Allereerst vertelde iemand van het Nederlands Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking (het comité oriënteert zich op de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie) dat de „Boekovski-stichting samenwerkt met fascistische organisaties”. Vervolgens deelde iemand mee dat „de Nederlandse delegatie géén eensluidend standpunt had”. Deze spreker werd echter onmiddellijk gevolgd door verklaringen van de Jonge Democraten over Irina Grivnina waarna iemand wederom het spreekgestoelte beklom met de mededeling dat het in Nederland met de mensenrechten ook niet zo plus is. De rij van Nederlanders werd besloten door de Communistische Jeugdbond (VCN), die verklaarde dat „de discussie over mensenrechten nietszeggend is, want in welk land is het mogelijk een jeugdfeestival te organiseren met steun van de gehele bevolking”. Kortom, een tentoonstelling van verdeeldheid dus, waarover in de Nederlandse delegatie het laatste woord nog niet gesproken is.

De delegatie van Groot-Brittannië had wat dit betreft z'n zaakjes beter voor elkaar. Zij concentreerde de bijdrage met name op de positie van de joden in de Sowjet-Unie. Daarbij stond ze eerst uitvoerig stil bij de misstanden in eigen land (bijvoorbeeld de conflicten rond de mijnstakings). Vervolgens kwamen in het kader van de gemeenschappelijke dialoog wat bezwarende feiten met betrekking tot de Sowjet-Unie ter tafel die in tegenspraak zijn met wat in de Akkoorden van Helsinki staat. Er zijn in de Sowjet-Unie voor joden geen faciliteiten om Hebreeuwse te leren, er is sprake van een groeiend antisemitisme voor wat betreft de toelating van joden voor opleiding en

maatschappelijke posities. Er is sprake van een flagrante schending van het recht om zelf te bepalen waar je woont. Een kleine 400.000 joden wachten tevergeefs op een uitreisvisum.

Banaal

Het hoeft geen verbazing te wekken, dat deze feiten bepaald niet in goede Sowjet-aarde vielen. Verschillende Sowjet-gedelegeerden grepen de microfoon met de mededeling dat zij een heleboel joodse vrienden hebben die geen klachten hebben en dat in alle landen van de Sowjet-maatschappij joden vertegenwoordigd zijn. De discussie die daarop volgde, verzandde vaak in banale vergelijkingen van het kaliber als: jullie praten maar steeds over de joden in de Sowjet-Unie, maar weten jullie dat er in de staat New York maar liefst vijfduizend daklozen zijn?

Het zal duidelijk zijn dat deze discussie niet tot pasklare antwoorden kan leiden. Dat had ook niemand verwacht. De meeste westerse delegaties zijn al tevreden als het punt uitgebreid aan de orde komt, zonder dat dat door allerlei bureaucratiese procedures verhinderd wordt. En wonderwel was dat het geval bij de discussie over de mensenrechten.

Irina Grivnina

Buiten verwachting was er sprake van een reële discussie. Of dat wat oplevert blijft natuurlijk de vraag. En die vraag wordt des te klemmender voor wie de situatie van Irina Grivnina in ogenschouw neemt. Na afloop van de discussie over mensenrechten bezochten wij haar in haar flatje in Moskou terwijl een veiligheidsagent ons nauwlettend gadesloeg. Zo'n be-

zoek is een aangrijpende gebeurtenis. Irina Grivnina is een vrolijke vrouw, maar achter de vrolijkheid schuilt een zichtbare onzekerheid. Haar magere gestalte en grijzend haar versterken dat alleen nog maar. Bovendien is zij joods en is dan ook goed op de hoogte van de situatie van de joden in de Sowjet-Unie.

Als wij haar confronteren met de discussies tijdens het festival, moet zij aanvankelijk alleen maar lachen. „Ze liegen!” zegt ze uiteindelijk. Joden kunnen hier allemaal in maatschappelijk opzicht carrière maken als ze hun eigen joodse identiteit opgeven en ze krijgen absoluut geen kans om deze identiteit verder te ontwikkelen. Joden worden niet toegelaten om op universiteiten Hebreeuws te studeren.

Tijdens het jeugdfeestival voelt ze zich nog tamelijk veilig. Delegatielieden uit Zweden, Noorwegen, België, Nederland en Zwitserland hebben haar naast een aantal journalisten regelmatig bezocht. Dat biedt een zekere bescherming. Maar, wat gebeurt er na het festival? Grivnina aarzelt en steekt haar vinger recht overeind. „De kansen zijn fifty-fifty. Of het valt de ene kant op — en dat betekent arrestatie — of het valt de andere kant op en dat betekent dat zij naar Nederland toe gaan. Wat er precies gebeurt is afhankelijk van de aandacht van de Westeuropese landen.”

Inspannend en enerverend...

De meningen lopen nogal uiteen. Maar het was een inspannende en enerverende gebeurtenis, het festival in Moskou. Daarover zijn alle Nederlandse deelnemers het wél eens.

Door GERARD SPRUYT

Auke van Nie (landelijke Hervormde Jeugd Raad) vond het festival overweldigend.

„Er was veel open discussie mogelijk, maar in de socialistische landen bestaat een andere manier van denken. Zij zoeken een oplossing voor de problemen terwijl wij meer geneigd zijn in tegenstellingen te denken, omdat elke oplossing nieuwe problemen met zich brengt.” „Het leukst was nog de discussie met jonge christenen uit de hele wereld over hun plaats in de vredesstrijd. Dit was de enige discussie die niet een oost-west karakter had, maar een echt wereldkarakter.” „Jammer is dat het leggen van contacten bemoeilijkt werd door de lastige procedure voor het uitnodigen van mensen in je hotel.”

Hein Verkerk was lid van de delegatieleiding.

„Ik vond het festival inspannend en enerverend. Helaas kon ik maar weinig deelnemen, want er waren veel problemen, waarvoor ook veel oplossingen gevonden moesten worden en gevonden zijn.” „Onze deelname is goed geweest omdat leden van de delegatie de gelegenheid hebben gehad om belangrijke zaken aan de orde te stellen. Denk maar aan de homojongeren; het is van historisch belang dat in de Sowjet-Unie homoseksualiteit aan de orde gesteld kon worden.” „De belangrijkste reden voor onze deelname was de internationale ontmoeting van jongeren en die heeft ruimschoots plaatsgevonden.”

„Vriendschap”, het werd in vele toonaarden herhaald

Ernesto Braam (Jonge Democraten). „Onze bedoeling was contact te leggen met verschillende jongeren, te discussiëren over politiek en ook de schijn te vermijden dat wij door deelname steun zouden betuigen aan de Sowjet-Unie. De contacten met jongeren werden bemoeilijkt door de regels in de hotels. Daarnaast viel ons op dat veel deelnemers zo jong niet meer waren en dat ook de discussies vaak niet over jongerenonderwerpen gingen. Dat discussieprogramma was ook te overladen om aan alles goed mee te doen. Daardoor is het ook niet gelukt om overal de eenzijdigheid van de steun voor de USSR en de afkeuring van de VS te nuanceren.”

Veel tijd hebben de Jonge Democraten besteed aan het bezoeken en steunen van Irina Grivnina, een Moskouse dissidente die graag naar Nederland wil, maar geen uitreisvisum krijgt.

„Grivnina heeft weer meer steun gekregen. Een aantal delegatieleden, waaronder ook communisten, heeft

haar bezocht. We hopen dat deze steun en publiciteit haar zullen helpen.”

Papoea's

Kobe Oser, een organisatie zich inzet voor de bevrijding van West-Papoea, werd vertegenwoordigd door **Ben Kaisiepo**. Hij is teleurgesteld in de Nederlandse delegatie.

„Het is niet gelukt een gezamenlijk standpunt over anti-imperialisme in te nemen, terwijl dat voor Kobe Oser natuurlijk heel belangrijk is. Daarnaast probeert men ons een ideologie te dicteren, maar wij vechten niet voor een ideologie maar voor een zaak van leven of dood. De Communistische Jeugd Bond (CJB) bijvoorbeeld wil dat wij Suharto omverwerpen, maar dat is voor ons niet interessant. Wij willen gewoon los van Indonesië komen. De CJB erkent dus feitelijk de koloniale grenzen. Gelukkig verklaarden de Indonesische communisten (PKI) voor een zelfstandig West-Papoea te zijn.

Het festival heeft ons dus wel wat opgeleverd.”

Andrew van Esch, vertegenwoordiger van de Jongeren Europese Beweging (JEB) heeft zich ook al gestoord aan de Nederlandse delegatie.

„We hebben in de voorbereiding veel tijd besteed aan het formuleren van gezamenlijke standpunten, terwijl die in Moskou nauwelijks naar voren gebracht zijn. Verder zijn interne afspraken door de horizontale fractie vaak geschonden, waardoor een vijandige sfeer in de delegatie ontstond. Op het hele festival heerste trouwens een anti-Amerikaanse stemming en werd bijzonder naïef gereageerd op bijvoorbeeld het aan de orde stellen van de positie van joden in de USSR. De Britten, die hiermee kwamen, zouden gewoon over de verkeerde informatie beschikken. Kritiek werd dus niet serieus genomen.”

Anti-Sowjet

De Communistische Jeugd Bond (CJB), de jongeren van het VCN had vier afgevaardigden. Eén van hen was **Jozef Tahitu**.

„Zo'n festival is een zeer rijke informatiebron. Wij wilden veel mensen ontmoeten en overtuigingen toetsen.”

„Mijn idee van de Sowjet-Unie is niet veranderd. Het volk heeft voor het socialisme gestreden en er zijn dan ook veel ontwikkelingen in positieve zin. Elk socialistisch land bouwt zijn eigen socialisme op. Als je dat ter discussie stelt, kijk je naar details en wordt de kern snel verdraaid of vergeten.” „Ik wil de discussie wel aangaan, maar niet met de media. Want het socialisme is de enige oplossing en de media zijn ertegen, zijn anti-Sowjet.”

„Internationale contacten komen vanzelf wel. We zijn nog maar een paar jaar bezig en hebben al met veel mensen gepraat, bijvoorbeeld met Nicaragua en met het ANC. We hebben nog geen formele contacten gelegd of afspraken gemaakt. Deze gesprekken vonden gewoon op straat plaats. Maar we stellen ons natuurlijk wel internationalistisch op, voor de solidariteit.”

Mario van Ewijk uit Amsterdam is één van de weinige niet-georganiseerde jongeren die via een buurthuis meegingen.

„Ik ben naar het festival gegaan om mensen uit andere landen te ontmoeten en om Moskou te zien.” Mario had een enorme radio-cassette-recorder bij zich. „Daardoor kreeg ik al snel contact met de Amerikanen die in ons hotel zaten en met een meisje en een jongen uit Moskou. Maar met die twee kon ik nauwelijks praten, vanwege het taalprobleem.”

„Aan het officiële programma heb ik niet of nauwelijks meegedaan, want daar had ik geen tijd voor. Meestal sliep ik overdag omdat ik 's nachts feest had gevierd.” „Ik zou nog wel meer van de Sowjet-Unie willen zien, Leningrad bijvoorbeeld, maar dan niet als er een festival is. Want dan is alles anders.”

Positief

Een van de ANJV'ers in Moskou was **Henri van Schijndel**. Hij is positief over het festival.

„Voor het eerst was er op het festival de mogelijkheid verschillende meningen te uiten. Er was dus meer bereidheid tot dialoog. En dat kan een bijdrage tot ontspanning zijn. Ik was wel geïrriteerd door de strenge veiligheidsmaatregelen die de contacten met andere delegaties en met gewone burgers van Moskou niet bevorderden. Desondanks zijn er een paar leuke contacten gelegd met voor ons vrij onbekende organisaties. Het blijkt dat in Groot-Brittannië er ook een scheiding is tussen „horizontalen” en andere communisten. Er bestaan nu een Young Communist League en een New Young Communist League. Met de niet-horizontalen konden we het goed vinden in Moskou dus daar kan nog wat moois uit groeien. In Italië is er nog steeds een communistische jongerenorganisatie, de FCGI, maar die heeft net als wij een nieuwe structuur ingevoerd. Nu hebben wij bijvoorbeeld ook een apart scholierencomité. Kortom, het festival heeft ons goede en interessante contacten opgeleverd.”

Deze pagina stuur ik ook mee!

AD zaterdag 1+

3 AUGUSTUS 1985

ROBERTO Jacketti and The Scooters, een van de populairste popgroepen van ons land, traden deze week op tijdens het twaalfde Wereldjeugdfestival in de Russische hoofdstad Moskou.

Ruim honderdduizend jongeren uit tientallen landen maakten daar kennis met hits als *I save the day* en *Make me smile*, die Roberto Jacketti and The Scooters niet alleen in de Nederlandse hitparades hoog brachten.

Tussen alle drukte en verplichtingen die een popgroep in den vreemde op zijn weg vindt, zag Roberto Jacketti - twintig jaar geleden als zoon van een Nederlandse vader en Russische moeder als Erik van der Hoff geboren — kans een dagboek bij te houden van de belevenissen van hem en zijn Scooters in Moskou.

• **ROBERTO JACKETTI and The Scooters** met v.l.n.r. Barend Middehoff, Bart Corver, Rob Blanchemanche, Jeroen Booy en Erik van der Hoff.

'DIT ZAL IK
NOOIT MEER
MEEMAKEN'

• Deense rellen

• Gelode benzine

Sport
wereld

• AD-toernooi

• Marjan Berk

• Denksporten

• Gekke competitie

PAGINA 21

• **ROBERTO JACKETTI** op het Rode Plein in Moskou: een hoop kopzorgen en geregeld, maar we zijn er.

• **VIDEO- EN FOTO-OPNAMEN** van Roberto Jacketti voor het Kosmosgebouw in de Russische hoofdstad.

• **SAXOFONIST** **EREND** Middelhof van Roberto Jacketti and The Scooters (rechts) met clown Django Edwards, die ook tijdens het Wereldjeugdfestival optrad.

montereerd is. In de middag is er een receptie op de Nederlandse ambassade. Ze zitten in

Vrijdag

SCHIPHOL — Daar sta dan plotseling, een koffer vol cadeautjes, eens met kleren en een gitar. Wachtend op het vliegtuig dat ons via Frankfurt naar Moskou zal brengen.

Al maanden praten wij de groep over bijna iets anders en nu dus nog maar een paar uur...

We zijn met z'n achten, en drie heren fotografen en een cameraman, Harry. Snel even tax-free shoppen en terug.

Bij de Russische douane hadden we niet echt problemen. Alleen, er ontbrak een offer. Mijn koffer. Het duurde lang voordat er hier en daar wat was gecontroleerd.

Maar goed, toen we eenmaal met de bus door Moskou reden, zeften we pas goed hoeveel Worldjeugdfestival hier tekent. Straten versierd met vlaggen en de festivalsymbolen, etalages, auto's, alles in de teken van het festival.

In het hotel volgden nog de nodige formaliteiten voor de aankomsten van de festivalpas. We hoorden er ook de laatste nieuwtjes uit Moskou. De stad drooggelegd, er kan slechts worden er en daar iets alcoholisch verkregen worden. Overal strenge controles — later blijkt dat mee te vallen — en het hotel ook Amerikanen, Engelsen, Schotten en Joegoslaven. Nou, goed voor de internationale contacten dus.

Zo'n dag lijkt snel voorbij te gaan, maar als je dan 's middags op je kamertje zit, merk je toch: Moskou, een hoop opzorgen en geregeld, maar zijn er.

Zaterdag

Vroeg op, maar ja. Met Bart en Barend Barend Middelhof, de van The Scooters, de meedingedoken naar natuurlijk de Rode Plein. Gebeld naar mijn tante en afgesproken om later in de week. Het Rode Plein bleek afgesloten in verband met een bezoek van de bevreemde staatshoofd. Door straten geslentend, een museum van kostuums in geweest wat winkels bekeken. Overweert het festivalsymbol.

De metro is goed geregeld, tijd om de twee minuten, aankoop en voor festivaldeelnemers zelfs gratis. Terug bij het hotel zijn we in de bus gepart voor de opening van het festival in het Leninstadion.

Ik ben blij dat ik ben geweest. Dit zal ik nooit meer maken. Eén zingende, zingende en pratende massa mensen uit de hele wereld. Het kleuren en gezelligheid.

allen op weg naar het stadion voor een parade. De Nederlandse delegatie stak hiertegen af door een saai "performance".

De stoet is, schat ik, zes kilometer lang. Voor ik het wist liep ik het bomvolle, juichende en zingende stadion binnen over de sintelbaan. Achter ons de Nicaraguanen. Terug was was er niet, dus doorlopen maar. Camera's, vlaggen, een gigantisch spektakel dat de opening van de Olympische Spelen van 1980 in hetzelfde stadion overtrof.

Ballonnen, duiven; ook het bekende "menselijke scherm" bleek aanwezig. Een vier uur durende show met, laat ik zeggen, figuurdans en nationaal ballet, die werd onderbroken door een toespraak van Gorbatsjof, die het had over toekomst en vrede. Zelfs het ontsteken van de vlam ontbrak niet, het vuur van het festival.

Het valt me moeilijk dit allemaal te beschrijven. Ik was blij met mijn kaartje voor de tribune. 's Nachts werd het clubgebouw van de Nederlandse delegatie geopend, een theaterzaaltje met kleinere vertrekken, gedeeld met Luxemburg, Noorwegen, Zweden en Berlijn.

Ik moest nog een interview doen met de Russische radio over muziek in Nederland en natuurlijk over m'n Russische moeder. In het hotel hebben we plannen gemaakt voor morgen. We beginnen dan met de opnamen van een videoclip van Roberto Jaccetti and The Scooters in Moskou.

Zondag

Eindelijk een keertje uitgerust. Zonder ontbijt of lunch om 12 uur begonnen met de video. De eerste opnamen maken we bij een metrostation.

We begonnen wat laat omdat cameraman Harry, die in een ander hotel slaapt, slechts met veel moeite naar ons hotel wist te komen.

We zetten de recorder aan en gingen spelen. Binnen een mum van tijd zag het zwart van de mensen. Russen die een dagje het VDNNG, het cultuurland van de vooruitgang, bezochten.

We hebben nog op enkele andere plaatsen gefilmd. Terug in het hotel hebben we de videoband bekeken. Mijn tante

en een nicht komen op bezoek. We hebben heel gezellig gepraat. Ik nodig hen uit voor ons concert.

's Avonds stappen we op de bus om een concert van een van de populairste Russische popgroepen, Tijdsmachine, bij te wonen. Maar door omleidingen in de stad in verband met demonstraties, in dit geval georganiseerde vredesoptochten, komen we te laat. Dus terug naar het hotel. In de hal treffen we een dansende menigte aan. Het lijkt een happening uit de jaren '60.

Allerlei vreemde geruchten doen plotseling de ronde. Alles en iedereen wordt verdacht. Een wat oudere man die de krant zit te lezen, wordt al snel bestempeld als agent van de KGB, de Russische geheime politie. Het hotel schijnt hermetisch te zijn afgesloten door een politiekordon.

Taxichauffeurs die geld willen wisselen. Hoeren bij het metrostation. Cocaine bij de Amerikaanse delegatie, hasjies bij de Joegoslaven en ga zo maar door. Tot diep in de nacht duurt het feest in de alcoholvrije bar van het hotel.

Maandag

Ah, vandaag opnamen voor de videoclip op het Rode Plein.

We arriveren laat, want iemand miste zijn pasje, dus... formaliteiten.

Maar goed. Aldaar gelden enige restricties. Geen muziek op het Rode Plein, niet zitten. Filmen mag wel, maar niet overal.

Onze tolken en de Russische begeleiders behandelen ons heel goed en krijgen veel voor elkaar. We maken leuke opnamen en gaan terug naar het hotel.

Daar krijgen we een uitnodiging voor een feest bij de Engelsen, waar de groep Everything but the girl optreedt. We gaan snel nog filmen in het Gorki Park.

In het hotel hing een briefje op onze deuren: „Scooters alarmschijf en Vara-lijst". Dat moesten we even vinden.

Het Engelse feest ging helaas voor ons niet door in verband met het schrijven van delen van dit dagboek. Jammer.

's Avonds hebben we in de bar van het hotel gezeten met Amerikanen en Hollanders en de steeds overvloediger aanwezige "illegale" drank gedronken.

Dinsdag

Wéér naar het Rode Plein voor foto's voor een of ander blad. Vermoedelijk hoor. Mijn voeten doen zeer, want mijn eigen schoenen zitten in de vermist koffer.

Vanavond optreden in het Dinamo-stadion, dat ook al bekend is van de Olympische Spelen. Om vier uur vertrokken. Aangekomen in het stadion, bleek dat ze de geluidsinstallatie nog aan het opbouwen waren.

We raakten in gesprek met een meisje, een tolk, dat onze elpee kende. Ze had een kopie

3 GANGEN LANG AAN TAFEL VOOR F16,75

Stap 'es één van die 500 Tourist Menu-restaurants binnen. Daar serveren ze u al een serieus 3-gangen menu voor f 16,75. Da's niet duur en toch met zorg bereid. Eet smakelijk. Adressenfolder bij WV- en ANWB-kantoren

fantastische schilderijen. We werden voorgesteld aan de ambassadeur en al het ambassadepersoneel. Er werken daar achttien Nederlanders, hele aardige mensen. Er werden foto's gemaakt en nog wat gefilmd voor Veronica. 's Avonds zijn we naar een Russische progroep wezen kijken.

Vrijdag

Eigenlijk een rustdag. We moeten onze koffers pakken; morgen moeten we al om 5 uur 's morgens naar het vliegveld. Om elf uur komen we in Nederland aan en om half één staan we al weer in Los Vast.

Plotseling komt onze gids binnen om te melden dat we toch toestemming krijgen om buiten Moskou te filmen. Dat was tot nu toe geweigerd. We hebben Jeroen tussen twee oude plattelandsvrouwjes gefilmd en opnamen gemaakt bij een benzinepomp van voor de oorlog. Maar hij werkte nog steeds.

's Avonds ben ik naar m'n familie gegaan om afscheid te nemen.

Dit was een week waar we nog veel over zullen na denken. Het was een ongelooflijke ervaring. Het waren de mooiste dagen uit mijn leven. This makes me smile.

Donderdag

mensen uit tientallen landen. Een kans om voor zoveel mensen op te treden met zoveel nationaliteiten krijg je niet zo snel meer. Na afloop hebben we tot diep in de nacht na zittend praten op onze kamers.

Er moeten nog wat beelden gemaakt worden voor de videoclip van de single Make me smile. Die moet echt heel mooi worden, want we hebben heel veel beeldmateriaal. Ik kan bijna niet wachten tot alles ge-

Erik

van een kopie van een cassette. Goh...

De Westduitse zanger Udo Lindenberg speelde ook op ons podium. Hij deed erg lang over zijn geluidstest. Dat geluid bleek wel goed te zijn.

Aan het begin van ons concert wisten we dat niemand van ons ooit zo zenuwachtig is geweest. Het Dynamo-stadion is een enorme hal met alleen maar zitplaatsen. Twee Russen kondigden het programma aan, een kwartier lang. En dan...beginnen!

Zenuwen, ik vergat teksten. Ik probeerde in het Engels onze nummers aan te kondigen, maar omdat negentig procent van de bezoekers Russisch was, werd ik gedwongen er af en toe wat van mijn bijna onverstaanbare Russisch door te gooien. Dat vonden ze leuk.

De mensen gingen meeklappen, enkelen van hen probeerden zelfs te dansen, wat dus ogenblikkelijk door zaalwachters werd gestopt.

Uiteindelijk zelfs een toegift en veel belangstelling van de Russische pers. Echt waanzinnig. Ook iets om nooit meer te vergeten.

Terug in het hotel hebben we nog wat video-opnamen bekeken en iets gedronken in de bar. Barend Middelhof heeft meegedaan met een jamesserie van een Duitse jazzband.

Woensdag

Vandaag met een bus naar de rivier de Moskwa voor op-nieuw video en foto's. Natuurlijk moesten we in een rondvaartboot. Het is lekker weer en lekker rustig. Overal een mooi uitzicht en bewaking van de vrolijk wuivende rivierpollie.

Het is opnieuw een belangrijke dag, want we moesten optreden in de Schouwburg

van de Nederlandse delegatie een eigen dag organiseerde. Door het succes van het concert van gisteren was het stamp- en stampvol.

We waren minder gespannen, omdat we de vuurloop al gehad hadden. Het NOS-journaal maakte opnamen van ons optreden. Dat is dus echt fantastisch. Maar het was niet de enige; ook de Duitse televisie was er en de Russische. De Russische tv gaat een hele reportage over ons uitzenden en dat schijnt uniek te zijn.

Het optreden was een groot succes. We hebben twee toegiften moeten geven. Er waren

CORK en ... het voetballen

Festival in Moskou eindigt met oproep tegen militarisme

MOSKOU (AFP, DPA, Reuter) — Met het doven van de festivalvlam, een vuurwerk en een spektakel voor 100.000 aanwezigen waaraan zelfs het Bolsjoi-ballet deelnam, is zaterdag een einde gekomen aan het 12e wereldjeugdfestival in Moskou.

De boodschap van het festival is echter niet bij iedereen goed overgekomen. In weerwil van de lyriek in de Moskoukse pers was het festival onder de leuze „vrede en vriendschap” en met het thema „anti-imperialistische solidariteit” ook het festival van het beleg van Moskou door de politie, op een schaal die vergelijkbaar was met de maatregelen tijdens de Olympische spelen van 1980.

Deelnemers uit het Westen klaagden over over-organisatie, de voortdurende identiteitscontroles, de vervoersproblemen en vooral over de beperkte mogelijkheden om met de bevolking in contact te komen. Moskovieten klaagden over het vastlopen van het openbaar vervoer en het afsluiten van delen van de stad.

Voor het Kremlin ging het erom de buitenlandse bezoeker te tonen dat het land niet „verschrikkelijk” is. Daarnaast moest de „besmetting” van de eigen jeugd tot een minimum worden beperkt. In geen van beide is de Sovjet-Unie geslaagd, zo merkten diplomaten op. Zo kreeg een Zweedse afgevaardigde, nadat de delegatie had bedreigd zich terug te trekken, toestemming om het optreden van het Sovjet-leger in Afghanistan aan de kaak te stellen.

De manifestatie die de afgelopen week in Moskou plaatsvond, werd bijgewoond door ruim 20.000 afgevaardigden uit 157 landen. Op de laatste dag werd een gemeenschappelijke verklaring gepubliceerd, waarin jongeren uit de gehele wereld worden opgeroepen om „militarisme en agressie” tegen te gaan en — ongeacht politieke, filosofische of religieuze opvattingen — hun krachten te bundelen om een einde te maken aan de wapenwedloop en de militarisering van de ruimte te voorkomen.

Terug van Wereldjeugdfestival

AD 6-8-1985

★ *De Nederlandse deelnemers aan het twaalfde Wereldjeugdfestival in Moskou zijn gisteren op Schiphol teruggekeerd.*

De meeste brochures en stencils, die de Russische autoriteiten bij de Nederlandse deelnemers in beslag hadden genomen, werden voor vertrek teruggegeven.

Enkele deelnemers hebben tijdens het festival een aantal Russische dissidenten, onder wie mevrouw Irina Grivnina, bezocht.

Delegatie Nederland: jeugdfestival geslaagd

TUBAUTIA 6 Aug

SCHIPHOL (ANP) — De Nederlandse delegatie is gisteren uit Moskou teruggekeerd van het twaalfde wereldjeugdfestival. In de Sovjet-Russische hoofdstad is een week lang door ruim 20.000 jongeren uit 152 landen met elkaar gediscussieerd onder het motto „Voor anti-imperialistische solidariteit, vrede en vriendschap”.

Tijdens een persconferentie van de officiële Nederlandse delegatie, waarvan enkele jongerenorganisaties van politieke partijen nadrukkelijk afstand namen, werd het festival door de woordvoerder van de overkoepelende organisatie PLJON, Hein Verkerk, geslaagd genoemd. Ondanks de vele problemen is men, zo zei hij, erin geslaagd te discussiëren met wie men wilde en over vrijwel alle problemen, „zelfs over homoseksualiteit en Afghanistan”. Hij noemde de discussies open, zowel tijdens officiële manifestaties, als ook in de wandelgangen en op de Moskouse pleinen.

Probleemloos is het festival volgens de Nederlanders zeker niet verlopen. Al bij aankomst werd door de Russische douane allerlei materiaal in beslag genomen, waarvan slechts een deel bij vertrek is teruggegeven. Al het „anti-sovjetmateriaal”, zoals de douane het omschreef, is vernietigd. Daarbij zaten brochures over het joodse vraagstuk in de Sovjetunie, over homofilie, maar ook materiaal over kerk, geweldloosheid en vrede.

Volgens de officiële delegatie was dit festival anders dan de voorgaande festivals. De aanwezige landen zijn er dit maal in geslaagd binnen de fora over anti-imperialisme, anti-fascisme en het Helsinki-proces gezamenlijke standpunten te vinden. Alle „kleine” problemen werden door de organisatie opgelost om de grote discussiepunten niet te laten mislukken. Dat was volgens Verkerk ook de reden dat een Zweedse deelnemer aan het festival de Russi-

sche bezetting van Afghanistan in het anti-imperialisme tribunaal aan de orde kon brengen. Dat de Zweden met een boycot van het programma hadden gedreigd en dat er problemen waren met de vertaling, was volgens de Nederlandse woordvoerder van secundair belang.

Nederland heeft tijdens het festival een informele bijeenkomst georganiseerd over homofilie, die werd bijgewoond door leden van de verschillende delegaties, maar ook door een aantal Moskovieten. Tijdens gesprekken met homofielen in Moskou bleek volgens de Nederlanders dat de situatie voor de Russen iets minder slecht is dan was verwacht.

In Moskou bestaat een „subcultuur” met bars en sauna's voor homo's, en op twee plaatsen in de stad kunnen de homofielen met elkaar in contact komen. Lesbische vrouwen daarentegen komen in het hele verhaal niet voor. De Sovjetwet die sodomie strafbaar stelt, en in feite tegen homoseksualiteit is gericht, wordt in de praktijk niet vaak toegepast en dient vooral als nevenaanklacht in strafzaken. Homoseksualiteit wordt zelfs genoemd in het eindrapport van het forum over antifascisme en de rechten van werkende jongeren.

De Nederlandse delegatie is er zowel vóór als tijdens het festival niet in geslaagd een gemeenschappelijk standpunt te formuleren over de dissidente Irina Grivnina. Dit zeer tegen de zin van de Nederlandse jongeren, die via hun internationale organisaties aan het festival deelnamen. Deze jongeren, de liberalen (JOVD), de Jonge Socialisten en de jongeren van D'66, alsmede de CDA-jongeren die de status van waarnemer hadden, hebben mevrouw Grivnina enkele malen bezocht.

Tijdens een aparte persconferentie van de delegatieleden van JOVD, Jonge Socialisten, Jonge Democraten en CDJA, kwam vooral kritiek op het wereldjeugdfestival naar vo-

ren. Zij spraken van een „enorme commercial” voor de Sovjetunie.

Kritiek werd verder geleverd op het optreden van veel delegaties als „applausmachines voor het beleid van de Sovjetunie”, het overbelaste programma, de problemen om kaartjes voor manifestaties te krijgen en het feit dat nogal wat jongerendelegaties bestonden uit „veertig- tot vijftigjarigen”.

Volkswagenblad voor Nederland

Woensdag 7 augustus 1985

Posteditie donderdag 8 augustus 1985

Losse nummers 85 cent

HOOFDREDACTEUR: **Constant Vecht** DIRECT

Vandaag in De Waarheid

De leveranciers van elektriciteit hebben het **aan de stok** met minister Van Aardenne. Die heeft op **eigen houtje** afspraken zitten maken met een paar kopstukken in Brabant over kerncentrales en dat gaat zo maar niet, vindt de SEP. Op pagina 3 voorts ruime aandacht voor „Hiroshima”. Het „**euthanasieproces**” blijkt veel reacties los te maken. Het wereldjeugdfestival (foto) is

voorbij en twee medewerkers van onze krant **blikken terug** op pagina 4. Op de buitenlandpagina 5 eisen de **staking van de BBC** en de **gebeurtenissen in Zuid-Afrika** ruimte aandacht. Onze redacteur Dick Verheul sprak met **Boskopers** en wat deze vertelden is zo gek nog niet, blijkt op pagina 6.

Een week lang heeft Moskou in het teken van het twaalfde Wereldjeugdfestival gestaan. Ruim 20.000 jongeren uit de hele wereld waren in de hoofdstad van de Sowjet-Unie bijeen om met elkaar van gedachten te wisselen. Wat levert zo'n reusachtig festival op? Op die vraag gaan onze medewerkers Jos van der Lans en Gerard Spruyt hier uitvoerig in. Gerard Spruyt onderzocht een aantal leden van de zeer pluriform samengestelde Nederlandse delegatie over hun ervaringen op het festival. Jos van der Lans gaat in een uitvoerige beschouwing in op de waarde van het Wereldjeugdfestival.

Onze beide medewerkers verzorgden ook de verslaggeving voor De Waarheid over het festival vanuit Moskou.

Leden van de Nederlandse delegatie op bezoek bij de Moskouse Filmacademie

Het festival van de contrasten

„Mag ik proberen hier een persconferentie van te maken en geen delegatievergadering.” Enigszins wanhopig probeert Hein Verkerk, leider van de Nederlandse delegatie die van 27 juli tot 3 augustus in Moskou heeft deelgenomen aan het twaalfde Wereldjeugdfestival, de orde te herstellen. Voor het front van de verzamelde pers vecht de Nederlandse delegatie in de perskamer van Schiphol haar laatste vete uit. Elke wanklank over het festival wordt door de „horizontalen” uit de delegatie ontvangen door afkeurend boegeroep, terwijl al te positieve opmerkingen de woede opwekken van de netjes in colbert gestoken Jonge Demokraten (D'66): „Wij wensens ons hiervan te distantierop”. De Nederlandse delegatie is in Nederland teruggekeerd zoals ze vertrokken was: verdeeld.

Door JOS VAN DER LANS

Hetzelfde kan ongeveer gezegd worden over de afsluiting van het Wereldjeugdfestival in Moskou. Afgelopen zaterdag is het even overveldig beëindigd, als het een week eerder begonnen was. De 20.000 deelnemers verzamelden zich in het begin van de avond gewapend met door de organisatoren uitgedeelde zaklantaarns op de tribunes van het wederom volgepakte Lenin-stadion. Daar kregen ze opnieuw een verwelende show voorgeschoteld, waarin als onderdelen van een prachtige mensenmozaïek van typische Sowjet-makelij unieke acrobatische toeren werden afgewisseld met klassiek ballet. Dit keer konden de festival-deelnemers zelf ook nog een bijdrage leveren door met hun zaklantaarntjes vrolijk op de muziek mee te deinen. Al met al een fascinerend schouwspel, dat afgesloten werd met een vuurwerk dat het stadion letterlijk op zijn grondvesten deed trillen.

Hoezeer de gastheren zich ook uitsloven om via dergelijke kolossale ceremonieële plechtigheden een soort visitekaartje aan de wereld te tonen, na ruim één week Moskou is het toch moeilijk om een dergelijk spektakel geheel zonder scepsis te bekijken. De vrijwel dagelijkse en niet aflatende confrontatie met de politieke bureaucratie van de Sowjet-Unie heeft dan inmiddels zijn sporen achtergelaten. Vermoeidheid en een gevoel van „ja, ja, het is wel goed” krijgen langzamerhand de overhand.

Geen fiasco

Dat betekent overigens niet dat het 12e Wereldjeugdfestival als een fiasco de geschiedenis in zal gaan. Integendeel zelfs, het deelnemen aan een festival van een dergelijke omvang is een ervaring die ik voor geen geld had willen missen. Het is niet alleen een plaats waar duizenden mensen elkaar kunnen ontmoeten en waar vriendschappen gesloten worden, het is bovendien een plaats geworden — en dat mag wellicht verrassend heten — waar een aantal precare „wereldkwesties” uiteraard de kernwapenwedloop, maar óók Afghanistan en de mensenrechten nadrukkelijk aan de orde zijn gesteld.

Dat was de reden waarom Hein Verkerk tijdens de persconferentie op Schiphol tot een positief slotoordeel kwam: „Het festival is zeker geslaagd te noemen. Er zijn een groot aantal inhoudelijke uiteenlopende standpunten aan de orde gesteld, waardoor het festival in vergelijking met eerdere festivals een veel breder karakter heeft gekregen. Daardoor zijn er kwesties, die ook de positie van de Sowjet-Unie raken, genoemd, óók in de slotverklaringen, die tot nu toe voor een dergelijk forum niet aan de orde zijn geweest. Dat alles is niet zonder inhoudelijke en organisatorische problemen verlopen, maar de kracht van het festival is geweest dat veel van dergelijke problemen zijn opgelost.”

Nu moet men van dit „succes” niet direct al te schokkende gevolgen verwachten. Daarvoor loopt de betekenis van de deelname aan dit festival voor de verschillende landen te zeer uiteen. Zo komen bijvoorbeeld de meeste Derde Wereld-landen voornamelijk om de wereld iets te vertellen over hun strijd tegen de wurgende greep van het Internationale Monetaire Fonds, of over hun verzet tegen militaire dictaturen, of multinationale ondernemingen. Hun boodschap is duidelijk en wordt op het festival in vele toonaarden herhaald. Zij weten zich na afloop van het Festival in hun strijd gesterkt.

Pluriform

Voor de delegaties uit de meeste westerse landen ligt dat wat anders. Niet alleen zijn zij in politiek opzicht zeer pluriform samengesteld, maar bovendien — en dat is waarschijnlijk nog belangrijker — betekent hun deelname ook een confrontatie met de politieke cultuur van de Sowjet-Unie. En die confrontatie levert onvermijdelijke spanningen op. Zowel binnen de delegaties (tussen pro's en contra's) als tussen de westerse delegaties en de organisatoren van het festival.

De wijze waarop in de Sowjet-Unie dit Wereldjeugdfestival georganiseerd is, is voor een „westerling” bijna on-

voorstelbaar. Een enorme stad als Moskou wordt geheel vrijgemaakt voor het festival, dissidenten worden verwijderd, de stad wordt opgepoetst en van duizenden en duizenden vlaggen voorzien. Duizenden mensen worden vrijgemaakt en ingeschakeld in de overal in grote getale opduikende organisatie. Bussen en nauwelijks de weg wetende buschauffeurs worden uit het hele land opgetrommeld alsof het niets is. Gezinnen worden gemobiliseerd en gedegen voorbereid om door de westerse gasten bezocht te worden. Kortom, er wordt niets aan het toeval overgelaten.

Controle

Met deze enorme overdoos aan organisatie wordt tegelijkertijd een ander element toegevoegd, dat voor de doorsnee westerling moeilijk te vertalen valt: het element van de controle. Er is niets wat aan de aandacht van de instanties lijkt te ontsnappen. Overal duiken in een groen pakje gestoken mannetjes op om de deelnemers te controleren. Voor het hotel een half dozijn. Zonder de juiste papieren kom je er niet in of uit. Moskoviëten worden alleen via officiële uitnodigingsformulieren binnen gelaten, maar hun naam staat dan wel meteen genoteerd. Ook bezoeken aan delegaties in een ander hotel vereisen de nodige bureaucratische rompslomp. Ook daarvoor is een speciaal uitnodigingsformulier nodig. Dus je moet eerst iemand buiten het hotel zien te ontmoeten om dan in het hotel te kunnen komen. Dat is nodeelous lastig.

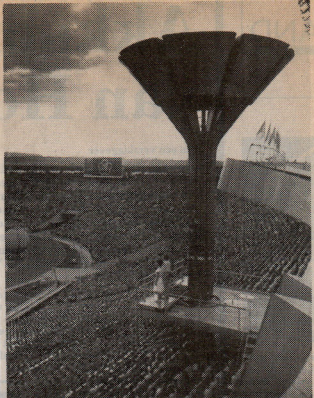
Dit systeem neemt tegen het einde van het festival bepaald sinistere vormen aan als blijkt dat twee mensen, waar leden van de Nederlandse delegatie contact mee hebben, bij het verlaten van het hotel gearresteerd zijn. Navraag bij de autoriteiten levert niet veel meer op dan dat het om formele controles zou gaan. Het is moeilijk om na dit soort gebeurtenissen vrij te blijven van een stevige portie scepsis.

Agenda

De controle beperkte zich overigens niet alleen tot de sfeer van de informele contacten, maar kwam ook tot uitdrukking in de wijze waarop de inhoudelijke agenda van het festival ten uitvoer werd gebracht. Nu zit dat allemaal wat ingewikkelder in elkaar aangezien de organisatie daarvan in handen was van een permanent internationaal voorbereidingscomité dat de garantie had gekregen dat alle hette hangijzers aan de orde zouden komen. Dat is, zoals gezegd, ook gebeurd. Maar dat heeft wel de nodige irritaties en diplomatieke touwtrekkerij gekost. De Zweedse discussiebijdrage over Afghanistan, waarover wij eerder in De Waarheid berichtten, moge hier als

Japanse delegatielieden uiten hun protest tegen kernwapens

De officiële opening van het festival in het Lenin-stadion

voorbeeld dienen.

Pas na een officieel protest van de westerse delegaties die zich verenigd hebben in het Committee of European National Youth Councils (CENYC) was er sprake van enige versoepeling van de zijde van de Sowjet-organisatoren. De discussie naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van de akkoorden van Helsinki, waar de kwestie van de mensenrechten aan de orde kwam, had een opmerkelijk openlijker verloop.

Eén van de eisen die het CENYC in haar protestverklaring bij de organisatoren op tafel legde was de onmiddellijke teruggave van het bij de douane-controle van de Nederlandse delegatie in beslag genomen informatiemateriaal (stencils en prentbriefkaarten over homoseksualiteit, een jaarverslag van Amnesty International en een aantal Russische artikelen over Kerk en Vrede). Ook hier toonde de organisatie zich ineens onverwacht toegankelijk en verklaarde dat het materiaal zou worden vrijgegeven.

Helaas bleken er toen nog meer autoriteiten nodig om hiervoor daadwerkelijke toestemming te geven en er moest een actie van (een deel van) de Nederlandse delegatie aan te pas komen om het materiaal terug te krijgen. Op het vliegveld weigerde men gewoon zonder het materiaal te vertrekken. En zowaar, na eindeloze discussies kwam toen vijf minuten voor het officiële vertrek het hoofd van de douane met 1500 pamfletten en een grote stapel homokaarten aandragen. Het jaarverslag van Amnesty was, evenals de Kerk en Vrede artikelen, inmiddels definitief tot anti-Sowjet propaganda gebombardeerd.

Gay-meeting

De Nederlandse homo's hebben niet stil gezeten tijdens het festival. Integendeel zelfs, zij zorgden zo ongeveer voor de enige consistente inbreng van de Nederlandse delegatie. In meerdere discussiecentra stelden zij het thema homoseksualiteit aan de orde en op de donderdagmiddag organiseerden zij zelfs een „gay-meeting“.

Voor wat betreft de rest moet de Nederlandse delegatie een merkwaardige indruk achter gelaten hebben. Uren zijn heengegaan met het uitleggen aan de Russische tolken hoe de verhoudingen in de Nederlandse delegatie lagen en wat er nu weer voor reden voor conflict was. Formeel is het niet tot een scheuring in de delegatie gekomen, maar in de praktijk was de scheiding der geesten zo groot dat men daar rustig van kan spreken. De ruzieachtige tafereel tijdens de persconferentie op Schiphol spreken wat dat betreft boekdelen.

Het „breaking point“ is natuurlijk het oordeel over de Sowjet-Unie, een conflictbron die tijdens het verloop van het festival voortdurend aan diepgang won. Waar de meerderheid van de delegatie zienderogen sceptischer werd over het Sowjet-systeem, groeide het enthousiasme van de „horizontale fractie“ over de formidabele organisatie en inzet van het gastland.

Sleutelwoord in deze controverse is het woord „vooroordeel“. De Moskou-bevlogen minderheid verwijt de meerderheid dat men alleen maar naar een bevestiging van een al van te voren vaststaande negatieve beoordeling zoekt, terwijl de meerderheid de minderheid verwijt dat het de feiten niet

wil zien en dat men krampachtig een positief vooroordeel over de Sowjet-Unie in stand houdt. Kortom een wat gedateerd ogende controverse dus, die momenteel in het Nederlandse politieke landschap — gelukkig — vrijwel uit het zicht verdwenen is.

De winst van het twaalfde Wereldjeugdfeest zit hem dan ook niet in het opnieuw van stal halen van versleten Koude Oorlogsretoriek. De winst zit hem in de uitwisseling van historisch nogal uiteenlopende en elkaar vaak bijtende denkbeelden. En dat levert vaak ambivalente gevoelens op. Of zoals het delegatielid Tony Beerling het tijdens de persconferentie treffend verwoordde: „Ik ben tijdens mijn verblijf in Moskou voortdurend heen en weer geslingerd tussen het grote doel van vrede en vriendschap en die vaak zeer irritante problemen met het systeem daar.“ Hein Verkerk had er tijdens zijn afscheidsspeech in Moskou een fraaie beeldspraak op verzonnen: „It takes two to tango, en de tango is een dans waarbij de partners elkaar zeer goed moeten aanvoelen. Tijdens dit festival hebben we een bescheiden begin met oefenen van de eerste danspassen gemaakt, maar ik verhoop me op de dag dat het officiële bal begint.“

'Ik heb het echte Moskou niet gezien'

Door een bijzondere medewerker

MOSKOU - Na een vermoeiende reis die ons via Brussel met het vliegtuig in Moskou brengt, wordt de Nederlandse delegatie op 24 juli op het vliegveld onderworpen aan een zeer strenge controle door de Russische douane.

Dit verrast me enigszins, aangezien de Russen hadden laten doorschermen een soepele houding aan te nemen ten opzichte van alle aan het festival deelnemende landen.

Alles wordt nauwkeurig onderzocht. Ook geluids- en videobanden worden beluisterd en bekeken. Uiteindelijk wordt er materiaal van het Landelijk Homo Jongeren Overleg in beslag genomen, waaronder een stencil in het Engels over de situatie van homoseksuelen in Nederland. Pas uren later kunnen we door een duister Moskou richting hotel rijden. Slaap is het enige waar ik die avond nog aan wil denken.

Erste indrukken

Moskou oogt schoon en is voorzien van veel groen. Als Arnhemmer vallen me de trolleybussen op. Het blijkt in de stad zeer rustig te zijn. Ook voor Moskouse begrippen. Later wordt me verteld dat dit komt omdat vele Russen de stad tijdens het festival niet in mogen. Het gaf me het gevoel dat er wel een hoop veranderd zal zijn in Moskou tijdens de duur van het festival.

De Arnhemmer Eric Freriksen nam als een van de 85 leden van de Nederlandse delegatie van 24 juli tot en met 5 augustus deel aan het Wereldjeugdfestival in Moskou. Voor onze krant schreef hij in dagboekvorm zijn activiteiten en indrukken op.

„Ik had me voorgenomen het festival 'open' tegemoet te treden en nam een neutrale positie in ten opzichte van de Sovjet Unie", zo zei Eric voor zijn vertrek. „Ik wilde gewoon wel eens kijken hoe het is, en hoe ik me in die wereld zou voelen." Niettemin moest hij tot de conclusie komen dat de stad volkomen was veranderd in verband met de komst van 20.000 jongeren uit alle delen van de wereld.

's Middags hebben de Nederlanders in het hotel een delegatievergadering. Ik schrik als blijkt dat de bewegingsvrijheid van de festivaldeelnemers vrij beperkt is. Naast je deelnemerskaart van het festival heb je bijna overal een aparte uitnodiging of toegangskaart nodig.

Het Russische Staatscircus heeft voor het festival die avond een speciaal programma in elkaar gezet. Het is werkelijk spectaculair en de variatie in het programma is groot.

Bij terugkomst in het hotel barst er in de centrale hal een spontaan feest los met alle deelnemers van de in het hotel aanwezige landen. Het blijft gezellig tot in de kleine uurtjes.

Metro-paleis

De derde dag, 26 juli, gaan we voor het eerst zonder begeleiding de stad in. Dat betekent een ritje met de metro. De eerste kennismaking doet je inderdaad versted staan. Zoveel pracht en praal, en zo schoon vergeleken met bijvoorbeeld de metro in Londen of Parijs. Sommige haltes zien eruit als paleizen. Met een overvloed aan marmer, veel beelden en zelfs mozaïeken in de plafonds.

De eerste kennismaking met Moskoviten bestaat uit het uitwisselen van verbaasde blikken. Ze kijken toch wel wat verschrikt naar de westers ogende jongeren, in hun vreemde kleren en met hun geverfde haar. Al gauw blijkt het onmogelijk om met ze in contact te komen. Zo gauw je enige toenaadering zoekt, keren ze zich om.

In de stad hoopten we de jongeren, gehuld in jacks, in het Engels aan te kunnen spreken. Maar ook zij blijken ons niet te kunnen helpen als we bijvoorbeeld een straat niet kunnen vinden. Integendeel. Het blijken Komsomol-jongeren te zijn, leden van de jongerenafdeling van de partij. Ze moeten er juist op toezien dat de Moskoviten niet te veel in contact treden met de westerse deelnemers van het festival.

Verdeeld

Tijdens de delegatievergadering in het hotel blijkt de Nederlandse delegatie hopeloos verdeeld. Een gevolg van de poging van de landelijke organisatie om zoveel mogelijk mensen van verschillende garnituur te selecteren. Er hebben maar liefst 34 organisaties en

instellingen uit ons land zitting in dit gezelschap. Gezamenlijke standpunten innemen blijkt vrijwel onmogelijk. De sfeer wordt er niet beter op.

Aangezien er binnen de delegatie een grote neiging bestaat zich te concentreren op de grote thema's van het festival, besluit ik met enkele anderen me te richten op de cultuur.

Opening

Op de dag van de opening van het festival kan ik kiezen voor een mars door de straten van Moskou of een parade in het Leninstadion. Ik kies voor het laatste.

Op het voetbalveld heerst een heerlijke sfeertje. Gek om te zien hoe meer dan 150 verschillende landen op één grasveldje staan. Er wordt gezongen, gedanst er velen lopen in prachtige klederdracht. Negers staan naast Arabieren, Aziaten naast blanken en alles is in een prima stemming. De Nederlandse delegatie draagt een tiental vlaggen met het 'Oplandvrouwje', dat de kruisraket het land uitschot.

De binnenkomst is grandioos. Net de Olympische Spelen. Als wij binnenkomen breekt er een oorverdovend lawaai uit. Niet voor ons, maar voor Nicaragua dat net achter ons loopt. Ook wij kunnen daar van meegenieten en het is niet te beschrijven hoe je je voelt als je langs 100.000 schreeuwende en met vlaggen zwaaiende mensen loopt. In mijn euforie zie ik pas nadat ik zelf heb plaatsgenomen op de tribune, dat ik langs het complete Politburo ben gelopen, inclusief Gorbatsjov en Gromyko. Eén van de Nederlanders liep met een 'Homo T-shirt' een ander met een 'Russen uit Afghanistan T-shirt'.

De show van Sovjetjongeren is gigantisch. Duizenden meisjes en jongens dansen en alle Sovjet-republieken stellen zich voor door middel van volksdansgroepen. Het is adembenemend. De vlam wordt ontstoken, de festivalvlag gehesen en met een korte toespraak verklaart partijleider Gorbatsjov het Wereldjeugdfestival voor geopend.

Thema's

Er bestaan op het festival elf verschillende themacentra, waaronder vrede & veiligheid, milieu, anti-imperialisme en anti-fascisme.

In het Centrum voor jonge wetenschappers en jonge kunstenaars begint een discussie over de rol van deze mensen binnen de wapenwedloop en voor vrede en veiligheid. De 'discussie' blijkt enkel te bestaan uit het voorlezen van verklaringen door de verschillende landen, die stuk voor stuk puur pro-Russische propaganda zijn. Ik voel er niet zo prettig bij en zoek de buitenlucht op, op zoek naar het Gorky Park.

Later hoor ik van andere mensen dat er in vele themacentra hetzelfde is gebeurd als bij de cultuur-groep. Soms was er wel discussie mogelijk, maar aangezien het gros van ook de westerse landen uit pro-Russische communisten bestond, was het vaak een aaneenschakeling van pro-Russische standpunten.

's Avonds zie ik in het Bolsjoi Theater een prachtige moderne balletvoorstelling. Ik besluit vooral veel te gaan profiteren van het culturele aanbod rond het festival.

Pro-communistisch

Na enig beraad hebben we besloten met een Nederlandse verklaring te komen in het culturele centrum. Het is zo'n beetje de eerste verklaring die ik hoor waar daadwerkelijk het woord 'cultuur' in voorkomt.

Intussen bekruip me een onaangenaam gevoel. Het hele festival lijkt steeds sterker op een grote pro-russische aangelegenheid. Voor kritische noten opzichte van de Sovjetpolitiek moet men het meer hebben van individuele organisaties of zelfs individuen.

Ik wijs Pershings net zo sterk af als SS 20-raketten, ik keur het optreden van de Amerikanen in Nicaragua net zo goed af als dat van de Russen in Afghanistan. Op dit festival lijkt het alsof er maar één kant van de zaak naar voren mag komen. Daar baal ik van.

De Zweden krijgen het voor elkaar dat ze een verklaring over Afghanistan mogen voorlezen, dit slechts na dreigend te hebben op te stappen als het hen onmogelijk zou worden gemaakt.

Later op het festival komt er een Nederlandse verklaring over de dissidente Irina Grivnina en ook de homoseksuelen binnen de delegatie treden op velerlei manieren sterk naar voren. Het zijn druppels, maar ze zijn er.

Deze dag staat in het teken van de popmuziek. Ik bezoek 's middags een grote sporthal voor een optreden van een Braziliaanse en een Oostduitse band en 's avonds gaan we naar de 'Engelse avond'. De zaal is bijna helemaal gevuld met Russische mensen van 30 jaar en ouder. 'Everything but the Girl' treedt op. Het publiek doet niets dan zitten en braaf klappen als er een nummer is gespeeld.

Op een gegeven moment kan het westerse deel niet langer meer wachten en begint in de gangpaden te dansen. Verbazing alom. De blikken van de Russen richten zich nu op de dansende westerlingen en de muziek wordt bijzaak. In Rusland danst men niet als men naar live-muziek luistert. Sommige Russen verlaten dan ook de zaal. Anderen blijven verbaasd naar de dansende buitenlanders staren.

Grijze massa

De volgende dag laat ik het festival het festival en duik de wijk achter ons hotel in om eens te aanschouwen wat de gewone Moskoviet zoal doet. Contact blijft onmogelijk, zodat ik me beperk tot het rondkijken. Het ziet er allemaal wat somber uit. Het valt op dat niets opvalt. Alles past bij elkaar en geen enkel iemand valt op door een ander uiterlijk of ander gedrag. Spontaan gedrag zie je niet. Iedereen lijkt zich in de 'grijze massa' te bewegen.

De Nederlandse Roberto Jaccetti & The Scooters zijn 's avonds te gast in de grote Dynamo Sporthal. We gaan er met 12 Nederlanders naar toe. Wederom blijkt de zaal (6000 mensen) bijna helemaal gevuld met Russen.

Ook dit keer beginnen we weer te dansen. Nu echter blijven we zwaar in de minderheid te zijn en binnen een mum van tijd zijn 10 Nederlanders omgeven door 20 veiligheidsagenten. Er volgt een duw en trekpartij van jewelste met als resultaat dat de Nederlanders nu maar voor hun stoel moeten gaan dansen.

We doen op de achtste dag toch nog maar eens een serieuze poging tot discussie bij gesprek over cultuur en sub-cultuur. Het duurt maar even. Als een Russische gedelegeerde keihard ontkent dat er in Rusland een generatieconflict bestaat beginnen er van de aanwezigen sienis arie hard te lachen: de Nederlanders. Ik ben het zat. Wat mij betreft was het dit wat betreft het officiële festival.

Hoogtepunt

Het klinkt misschien wat raar een bezoek aan een dissidente een hoogtepunt te noemen, maar voor mij was het een verademing er achter te komen dat er ook mensen in Rusland zijn die bepaalde zaken aan de kaak durven te stellen en er niet in berusten te verdrinken in de grote massa.

Met vier andere Nederlanders breng ik 1 augustus een bezoek aan Irina Grivnina. Vanuit Nederland wordt er al jaren druk uitgeoefend op de Russische autoriteiten om haar naar Nederland te laten afreizen. Vanwege haar activiteiten is ze vijf jaar verbannen geweest naar Kazachstan.

We bezochten haar in haar flat waar ze woont met haar tweede man en twee dochters. We hadden een zeer ontspannen gesprek, waarin ze haar verhaal vertelde en liet blijken dat al haar hoop op Nederland gericht is.

Ze leeft zeer teruggetrokken en verlaat nauwelijks haar flat. Ook haar man zit intussen gedwongen zonder werk, zodat ze met behulp van vrienden het hoofd boven water moeten zien te houden. Ze voelt zich dan ook niet Russische maar Joodse en wijst elke binding met Rusland af en drukt ons op het hart er

voor te zorgen dat de Nederlandse vrienden van haar de druk op de ketel zullen houden.

Het gesprek maakt grote indruk op mij, vooral omdat Irina Grivnina als een zeer innemende vrouw met een sterke wil naar voren komt.

Etentje

Ik besluit de volgende dag naar een avondetentje bij een doorsnee Russische familie te gaan en val met de neus in de boter. Ons gezin is uitverkoren om in de Komsomol Pravda te komen, zodat we niet alleen een zogenaamde vriend op bezoek hadden om de boel in de gaten te houden maar ook een fotograaf, een journalist en een jeugdig Komsomol-meisje voor de foto.

Onze 'doorsnee-familie' schofelt ons een maal voor met een overdaad aan kaviaar, veel soorten vlees, sterke drank in overvloed en zelfs fruit en verse groente.

Het is best een leuke familie en we doen leuk mee, samen dansen we zelfs de vogeltjesdans in de huiskamer. Zoals zo vaak is het echter overgeorganiseerd. Men wilde gewoon te duidelijk maken hoe een 'doorsnee-familie' het in de Sovjet Unie heeft.

Sluiting festival

De sluitingsceremonie in het Leninstadion, 3 augustus. Wederom is het stadion gevuld met 100.000 mensen. Het is weer erg mooi en zeer strak georganiseerd. Naast de massale dansscènes, het Zwanenmeer door het Bolsjoi Ballet en een optreden door acrobaten van het Staatscircus hoog boven het stadion. Een complete lichtshow maakt alles nog sfeervoller. Een groots vuurwerk sluit het festival af. Ook het Politburo was weer volledig aanwezig. Het motto van het festival wordt door de menigte gescandeerd: Vrede, Vriendschap.

Terugblik

Op deze laatste dag in Moskou probeer ik terug te kijken op hetgeen me allemaal is overkomen. Duidelijk is geworden dat ik stap voor stap een grotere aversie tegen het festival opbouwde. Dit omdat het mijns inziens toch te eenzijdig en propagandisch was. Dat heeft mij

ik twijfel niet aan de goede bedoelingen van de Russen wat dit festival betreft, maar de manier waarop heeft mij afgestoten.

Ik wil best nog wel eens terug, om het 'normale' Moskou te kunnen bekijken en te zien hoe ik het dan ervaar. Je hoort mij geen kwaad woord over Rusland zeggen, wel een negatieve beoordeling van het festival dat voor mij toch de plank wel mis sloeg.

Wel ben ik blij dat ik het allemaal heb mogen meemaken en hoop ik dat de boodschap van het festival vanuit het gestuurde Moskou toch de rest van de wereld zal bereiken: Voor vrede, vriendschap en een anti-imperialistische solidariteit.

● Arnhemmer Eric Freriksen temidden van een aantal festivalbezoekers in Moskou.

● Na vermoedende debatten rust de themagroep cultuur even uit.